

Ob plenarnem zasedanju Glavnega odbora Socialistične zveze Slovenije

POGONSKA SILA NAŠEGA SOCIALISTIČNEGA RAZVOJA

V četrtek, 15. decembra, je bilo v prostorih poslanskega kluba v Ljubljani pod predsedstvom tovariša Mihe Marinka plenarno zasedanje Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Zasedanje je trajalo ves dan in so razpravljali o družbenem upravljanju. Poročal je tovariš Miha Marinko, v razpravi pa se je oglasilo 20 članov Glavnega odbora. Pred prehodom na dnevni red so zbrani z enominutnim molkom počastili spomin na zaslužnega borca za socializem dr. Pavla Lunačka.

So nekateri ljudje, ki mislijo, da ne smejo Socialistične zveze ali Zveze komunistov prav nič zanimati gospodarska vprašanja in razen tega še delavsko in družbeno upravljanje sploh. To sta — tako pravijo — politični organizaciji, ki naj se ukvarjata s politiko, gospodarstvo naj pa pustita pri miru.

Saj je morda res, da se miselnost takih ljudi ne izraža v tako »čisti« obliki. Res je pa tudi, da srečujemo, slišimo in opažamo stvari, ki jih mirne duše lahko postavimo v to vrsto. Ni še dolgo tega, ko smo se v nekem odboru Socialistične zveze pogovarjali o hišnih svetih in njihovem delu. Povem vam, da bi ostali skoraj v manjšini tisti, ki so menili, naj bi se zanimali tudi za številke,

kaj te povedo, kako gospodarijo z družbenim premoženjem ipd. To ni naša stvar — so dejali oni

— mi smo politična organizacija, za gospodarjenje hišnih svetov naj se zanima pa stanovanjska skupnost. Ta naj jih kontrolira s svojimi organi. Nas številke nič ne brigajo.

K temu le eno vprašanje. Niso člani hišnih svetov tudi člani Socialistične zveze? Naj bo, denimo, terenskemu odboru Socialistične zveze vseeno, kaj počno njeni člani v hišnem svetu? Seveda ni! Toda to niti ni bistveno. Hišni svet, če smo se že pri njem ustavili (kar pa velja za vse organe družbenega upravljanja), je naš organ, je organ družbenega upravljanja, organ sociali-

stične demokracije, tu je socializem »na delu«, kot pravimo, še nepopoln, toda vendar socializem. Zato se Zveza komunistov, Socialistična zveza in vse njene organizacije, vsaka na svojem področju trudijo, da se v delu družbenih organov upravljanja uveljavljajo socialistična načela gospodarjenja. Gre za to, kot je dejal tovariš Marinko na zasedanju, da se uveljavijo v vseh družbenih organih upravljanja socialistični odnosi, ki ne trpe profitarstva, lokalizma, ne birokratskega komandiranja ali administrativne distribucije. Ta načela pa ne vise nekeje v zraku, marveč jih lahko uveljavljamo (Nadaljevanje na 5. strani)

Sprejem tovariša Tita v Adis Abebi, glavnem mestu prijateljske Etiopije

OB SEJI PREDSEDSTVA RS ZS ZA SLOVENIJO

ŠE IN TEMELJITEJE

SESTNAJSTEGA DECEMBRA JE PREDSEDSTVO ZVEZE SINDIKATOV ZA SLOVENIJO NA SVOJI 20. SEJI RAZPRAVLJALO O NALOGAH DELAVSKIH SINDIKATOV PRI IZPOLNJEVANJU PLAČNEGA SISTEMA

Vprašanje plačnega sistema, to je nagrajevanja po uspehu opravljenega dela, je od osvoboditve sem nenehno v središču pozornosti vseh delavcev in uslužbencev. Ta pozornost je tolikanj večja in plačni sistem toliko bolj pereč od trenutka, ko so neposredni proizvajalci sami pričeli upravljati in gospodariti. Z upanimi jim sredstvi proizvodnje se družbeno upravljanje na vseh področjih javnega življenja vse bolj uveljavlja.

Delovni človek naše socialistične domovine utira v vsakodnevem reševanju najrazličnejših in najzanimavejših življenjskih vprašanj, v spopadih s starimi in preživeli oblikami in mišljenji, nova, še neizohojena pota napredka in sožitja med ljudmi, povsod kjer ti delajo in žive.

Uspehi, doseženi v našem gospodarstvu so nesporni in v glavnem rezultat novih družbenih

odnosov, katerega nosilci so neposredni proizvajalci.

Delavsko in družbeno upravljanje je postalo najvišja in najmnožičnejša šola delovnih ljudi. In v tej šoli delovni ljudje, dobera spoznavajo, da je med osnovnimi pogoji gospodarstvenega upravljanja socialistični način nagrajevanja. Kajti od njega je odvisno, koliko je sleherni zainteresiran za racionalnejše, boljše in hitro opravljeno delo, skratka za boljše in višjo storilnost.

Toda kljub temu spoznanju še nismo našli ustreznega plačnega sistema. Vsi dosedanja so po določenem razdobju zastareli in pokazali večje ali manjše pomanjkljivosti in so pod pritiskom zastarelosti in celo naši družbeni ureditvi sovražnih ostankov, dopuščali pojavljanje nesocialističnih pojavov v tej ali drugi obliki. To pa je le najsplošnejša ugotovitev.

Nekaterim, ki površno spremljajo našo rast ali se zapirajo v krog le svojih osebnih koristi in želja, se neprestano iskanje novih poti, pogosto spreminjanje in dopolnjevanje predpisov, ki urejajo to ali ono, v tem primeru plačni sistem, zdi odveč in nesmiselno. V njihovih glavah je še preveč močan odsev stare kapitalistične ureditve, kjer se predpisi niso menjali cela desetletja, kjer se mezdni delavec niti ni mogel niti ni smel vtikati »v sveto«, od boga dano in cesarja priznано privatno lastnino, kjer je že vsako razmišljanje o pravicah delavskega razreda predstavljal »bogokrunstvo« in kapitalistični ureditvi »nevarno dejanje«. Toda v naši družbeni ureditvi, kjer sodelujejo delovni ljudje v gospodarjenju in upravljanju, odpovedo zakonitosti, ki vladajo v kapitalizmu. Odpovedo zakoni, ki so jih postavile vladajoče plasti »večnega« bur-

žoaznega razreda, da bi obdržali ljudstvo v pokorščini; odpovedo pa tudi tiste zakonitosti, ki same po sebi, mimo volje ljudi urejajo kapitalistične ekonomske odnose ljudi v proizvodnji.

Zato nam ni mogoče povzeti tega, kar je za kapitalizem sicer nujno, niti zavestno tega ne moremo in nečemo. Stopili smo na pot popolnega osvobajanja človeka, ta pot pa je neizohojena. Nihče je še pred nami ni prehodil in nihče ni prišel po njej delj kot delovni ljudje naše domovine. Naše misli hite nenehno naprej v bodočnost, ki jo lahko le slutimo.

Toda človek ne more delj, kot so zato dani pogoji, kot je pot utrjena in izohojena. In prav zato v naši nenehni rasti postaja to, kar je bilo včeraj prav in dobro, danes staro in napak in zahteva jutri novih oblik in prijemov. Če teh ne poiščemo in ne najdemo, zaostajamo, nazadujemo.

Tako je tudi v tarifni politiki. Od leta do leta razmišljamo o njej, jo skrbno proučujemo in osvetljujemo z vseh strani. In ob vsaki uvedbi plačnega sistema se z vsem srcem zanj zavzemamo in ga skušamo uresničiti. Toda sčasoma se pokažejo v njem take in take slabosti. Te slabosti pa niso samo rezultat namernega izkrivljanja in pomanjkljivosti predpisov, temveč nosijo že same po sebi v sebi tudi kal minljivosti. Kajti življenje teče. In naš celotni družbeni ekonomski razvoj je tako nagel, da to, kar je bilo še nedavno novo, ostari in zavira napredek.

Te misli so se mi porajale ob razpravi o nalogah sindikatov pri izpolnjevanju plačnega sistema. In to zato, ker se bo mnogi naš zvesti bralec čutil, da naše sindikalno vodstvo izpostavlja ostri kritiki sedanjih plačni sistem, ko se je vendar do nedavnega zavzemalo zanj in so dolgi stolpčiči polnili strani našega lista.

Toda naš bralec, ki je skrbno čital naš list, bo vedel povedati, da nismo nikdar trdili, da je sedanja način nagrajevanja najboljši. Pač pa, da je v danih pogojih najbolj sprejemljiv, ker boljše nismo našli. Sindikalne odbornike smo nenehno opozarjali, da naj spremljajo in proučujejo njegovo delovanje in razmišljajo o boljšem.

Vsekakor pa je obdobje od uvedbe sedanjega plačnega sistema dokaj kratko. In medtem, ko smo se z dokajšnjo odgovornostjo in uspehom lotili njegovega uresničevanja, nismo v zadostni meri proučevali njegovega delovanja. Eno pa je gotovo, kar se da tudi brez skrbnejših ocen ugotoviti, da dosedanja sistem ne vzpodbuja delavca dovolj k dvigu proizvodnosti, niti ne omogoča povsem nagrajevanje po učinku, še manj pa vzpodbuja kolektiv kot celoto k večji produktivnosti in boljši organizaciji dela.

Toda, kot smo dejali, prekratek je čas in premalo proučeno delovanje sedanjega plačnega sistema, da bi rekli dokončno besedo. Zato naj bi bil dosedanja

(Nadaljevanje na 3. strani)

Tovariš Miha Marinko
predsednik Glavnega odbora Socialistične zveze Slovenije

Etiopija pozdravlja Tita

Etiopija prisrčno pozdravlja tovariša Tita. Tisoči in sto tisoči se zbirajo ob poteh, kjer hodi, pred ustanovami, ki jih obiskuje, da bi ga videli in pozdravili kot junaka, kot najvišjega predstavnika jugoslovanskih narodov.

Etiopci dobro poznajo in visoko cenijo našo domovino. V teh dneh so to dokazali. V svojih pozdravnih govore in v svojih časopisih pišejo, da občudujejo Jugoslavijo zato, ker tako dosledno brani svojo neodvisnost in se tudi dosledno zavzema za neodvisnost vseh drugih dežel, za mir in mednarodno sodelovanje, za enakopravne odnose med državami, za pomoč nerazvitoj državi. Etiopci poudarjajo, da je Jugoslavija že dokazala svoje iskreno prijateljstvo do Etiopije, saj je nesebično podprla prizadevanja vodilnih ljudi Etiopije, da bi ta dežela čimprej premagala zaostalost, da bi čim hitreje napredovala.

Zato je tudi cesar Haile Selassie odlikoval tovariša Tita z najvišjima etiopskima odlikovanjima, z Redom zmage in Redom odpora. In zato je občinski svet Adis Abebi, ki vam izreka dobro za častnega meščana etiopske prestolnice. Ob tej priložnosti je župan Adis Abebe dejal: »Danes je dan velike radosti v prestolnici Adis Abebe, ki vam izreka dobrodoščilo in vam kot svojemu častnemu meščanu izročja mestne ključice ter vas najtopleje pozdravlja. Vest o vašem slavnem imenu je prišla k nam že pred vašim prihodom v Etiopijo, enako kakor v druge dežele sveta, ki ste jih obiskali. Vam je zgodovina že zagotovila mesto spriču Vaših nemišljivih uspehov v izgrad-

nji sodobne in močne države Jugoslavije. Vendar pa nikjer ne boste deležni toplejšega prijateljstva in globljega občudovanja, kakor tu, v Etiopiji...«

Tako Etiopci pozdravljajo Tita in Jugoslavijo.

Obisk tovariša Tita v Etiopiji pa ni le manifestacija odkritosrčnega prijateljstva; ta obisk ustvarja trdne temelje za bolj široko in še bolj konstruktivno sodelovanje. V tem je njegov pomen. Razgovori tovariša Tita z etiopskimi državniki bodo obradili pozitivne sadove, ki bodo koristili obema državam in vsemu svetu.

Jugoslavija utira s tem obiskom pot novi dobi o odnosih med Evropo in Afriko, neodvisno, prebujeno Afriko. Nadaljnje poglabljanje prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Etiopijo bo pomagalo krepiti svetovne težnje po čim tesnejšem zblizevanju vseh dežel, ne glede na celine, družbene ureditve in različne stopnje razvoja. Zato ves napredni svet z zanimanjem in simpatijami spremlja obisk tovariša Tita v prijateljski Etiopiji. Zato tudi v teh dneh toliko pišejo o ogromnem ugledu, ki ga Jugoslavija uživa in o njenem velikem mednarodnem pomenu.

Zapadel je prvi sneg

Krivična obsodba

Ob obsodbi v Vidmu, ki je omadeževala najlepše strani italijanske zgodovine

Videmsko porotno sodišče je obsodilo partizanska komandanta Bruna Travagnija in Stanka Badaliča na 20 let ječe. To se je zgodilo 15. decembra, torej istega dne, ko se je razširila vest, da je Generalna skupščina, OZN sprejela Italijo v Združene narode.

Deset dni so v Vidmu, glavnem mestu Furlanije, ki je bila odlikovana z zlato medaljo za zasluge v odporiškem gibanju, sodili partizanom, ki so jih obtožili, da so zadnje dni vojne likvidirali skupino fašistov. Sodišče je zaslišalo veliko število prič, ki so dokazale, da je obtožba neupravičena, saj še vedno velja mirovna pogodba z Italijo, ki v 16. členu prepoveduje kakršno koli preganjanje oseb, ki so sodelovali z zavestni in v boju proti nacifašizmu. Sodišče pa je kljub temu obsodilo dva partizanska komandanta na dvajset let ječe, ostale štiri obtožence pa je oprostil.

Videmsko porotno sodišče je s to obsodbo omadeževalo najlepše strani italijanske zgodovine. Obsodilo je dva izmed junakov, ki so za ceno številnih žrtev dokazali, da v Italiji ne žive samo fašisti, ampak tudi antifašisti in demokrati, ki so se bojevali za demokratično in napredno Italijo, med tem ko so videmski sodniki, porotniki in še mnogi drugi Italijani, ki danes zavzemajo odgovorne položaje, sedeli doma ali sodelovali s fašisti.

Obsodba v Vidmu je ogorčila vso demokratično italijansko javnost, in upravičeno je ogorčila tudi nas, jugoslovanske partizane, ki smo se skupno z italijanskimi tovariši bojevali proti nacifašizmu. Bivši italijanski borci prirejajo protestna zborovanja in zahtevajo, naj sodišče obsodbo razveljavi. Isto zahteva vsa italijanska demokratična javnost, ki se zaveda, da je obsodba v Vidmu omadeževala demokratično Italijo, za katero so mnogi partizani darovali svoja življenja. Jugoslovanski partizani in vsi delovni ljudje se pridružujemo številnim protestom italijanskih demokratičnih sil in skupno z njimi zahtevamo, naj odgovorne oblasti v Italiji spoštujejo vsaj mednarodne pogoje, če že ne spoštujejo boja italijanskih partizanov, s katerim so bili položeni temelji sodobne Italije.

ZAPISEK OB OBCNIH ZBORIH

Ali smo lahko zadovoljni?

Ce primerjamo potek dosedaj izvršenih občnih zborov s tistimi, ki so bili v začetku leta, lahko z zadovoljstvom ugotovimo znaten napredek. Odborniki so z mnogo večjo odgovornostjo kot doslej stopili pred svoje članstvo, a to je pokazalo večje, lahko rečemo tudi zrelejše zanimanje za vsa pereča gospodarska in politična vprašanja. Tudi udeležbi ni kaj reči, saj je bila mnogokje vzgladna.

Ce pa ocenimo čas in okoliščine, v katerih so letošnji občni zbori, bi ugotovili, da bi moralo biti marsikje boljše. Letos so občni zbori ob koncu leta. To je organizacijam v veliko pomoč. Kajti za seboj imamo že dokaj jasno sliko našega gospodarjenja in družbenega napredka, doseženega med letom, pred seboj pa jasno perspektivo naše družbenogospodarske politike v naslednjem letu.

Ne samo to. Letos delamo obračun naporov in uspehov, doseženih v desetih letih naše svobodne socialistične graditve. Ti naporji kot uspehi so ogromni. Spomnimo se delavskega in družbenega upravljanja, te velike ustanove, ki je osnova hitri in zdravi rasti novih socialističnih družbenih odnosov. Spomnimo se uspehov našega gospodarstva. Saj smo ob silnih naporih s komunalnim sistemom zgradili solidne temelje našemu blagostanju. Dalje smo tudi v socialistični ureditvi stopili krepak korak naprej. Spomnimo se besedi našega državnega in političnega vodstva, ki so nam dale jasno orientacijo našega bodočega razvoja. Uspehi so tolikšni, da že prehajamo k razporeditvi nacionalnega dohodka v korist vse višje življenjske ravni. Odras vsega, kar smo dosegli in zgradili znotraj svoje domovine, je sloves in spoštovanje socialistične Jugoslavije v vsem svetu.

Toda to je ena stran. Ob vseh uspehih in naporih pa srečujemo še vse preveč slabosti. Težava ali drugačnega značaja, ki večkrat občutno vplivajo na hitrejšo rast našega gospodarstva in z njim blagostanja delovnih ljudi. Kako se borimo proti tem slabostim, kako se obožujemo z orožjem znanja, ki je v tej borbi nepogrešljivo? To vprašanje je kaj zapostavljeno na občnih zbora.

Ce občne zbere ocenimo s te strani, pa lahko trdimo, da so bili pomanjkljivi. Največkrat so bile razprave le preveč splošne in ugotovitve niso sonele na prijemljivih dejstvih in dogajanjih v okviru svoje lastne hiše, da se tako izrazim. Mnoge sindikalne organizacije se še pripravljajo na občne zbere. Preteklo nedeljo so bili že prvi občni zbori Republiških odborov. Naj bodo priprave nanje še temeljitejše kot doslej.

In še nekaj je bilo sem in tja opaziti. V ozadje so stopile nekatere stvari, ki jih ne bi smeli zametati. Mislim na tehnične priprave in opremo prostorov, kjer so občni zbori. Ne gre sicer tu pretiravati. Vendar je občni zbor vsake organizacije tako pomemben za delo kolektiva, da je ureditvi prostorov treba posvetiti vso pozornost. Tudi demokratičnemu poteku je posvetiti več pozornosti, čeprav bi se zdelo, da gre zgolj za formalnost. Izбира komisiji, sprejemanje predlogov in volitve so važne stvari. Zato ni prav, da se prezre postavitev predlogov v razpravo in glasovanje z dviganjem rok ter podobno.

To so res le najskromnejši zapiski ob letošnjih občnih zbora, ki pa zahtevajo še podrobnejše analize.

O OBCNIH ZBORIH PODRUŽNIC V KONJŠKI OBCINI

POMEMBEN ČINITELJ KOMUNE

postajajo vsak dan bolj konjški sindikati

Občni zbori sindikalnih podružnic na področju konjškega sindikalnega sveta so že končani. Kljub temu, da je bil rok precej kratek, so podružnični odborniki ob pomoči članov sindikalnega sveta to nalogo še dokaj zadovoljivo opravili. Razen podružnic pri kmetijskih zadrugi v Vitanju, kjer so morali občni zbor prvič preložiti zaradi preizkušnje udeležbe, so bili vsi ostali sklepčni. Precej podružnic je, kjer je ostalo le malo članov sindikata, na primer pri gozdnih delavcih, v kladivarni v Vitanju, na državnem posestvu, v usnjarskem remontu itd.

Nasplošno lahko trdimo, da postajajo sindikati tudi v konjški občini vedno pomembnejši činitelji. To sklepamo lahko že po tem, da so se občnih zborov udeležili razen predstavnikov občinskega in okrajnega sindikalnega sveta tudi nekateri člani ljudskega odbora konjške občine, člani komiteja in ljudski poslanci. Leti so imeli na ta način priložnost, da so se podrobneje seznanili z delom sindikatov pa tudi z delom podjetij, saj so skoraj povsod poročali tudi člani delavskih svetov o gospodarjenju. Tudi same razprave so se največ sukale okrog dela delavskih organov upravljanja, gospodarjenja, gospodarskega sistema, nagrajevanja, higiensko-tehnične zaščite, delovne discipline, izobrazbe itd.

Reči je treba, da so v delovnih kolektivih precej na široko razpravljali o kandidatih za nove odbore. Precej so pri tem pomagale tudi organizacije Zveze komunistov. No, dogodilo se je tudi, da nekaterim kandidatom niso bili všeč zavoljo tega, ker so dosledni borci za socialistične družbene odnose, vendar ti niso imeli vpliva na splošno razpoloženje delavcev.

Marsikje so prišli v odbore sami novi odborniki. Tako se je zgodilo v tovarni usnja, v kladiv-

varni in še nekaterih podružnicah. S tem sicer ni rečeno, da ti odbori ne bodo sposobni, vendar je le prav, če ostane v novem odboru kdaj izmed starih odbornikov. Novi odborniki se bodo težje znašli, delo lahko zašepa.

Ko že govorimo o občnih zbora, se mi zdi, da bi bilo prav, če povem še nekaj. Gre namreč za nekatere republiške odbore. Nekateri podružnični odborniki ne godojujejo, češ da imajo od republiških odborov kaj malo pomoči. Ponekod jih niti ne poznajo ali pa obiskujejo podružnice zelo poredko. (Na primer usnjarski

Remont.) Razumemo, da taki republiški odbori, kjer je veliko podružnic, težko obiščejo vse podružnice, pa čeprav le enkrat na leto, na primer obrtni. Težje pa je to razumeti pri usnjarskih. Člani podružnic so upravičeno zahtevali, da bi jih lahko vsaj enkrat na leto obiskali. Menda bi bila to že dolžnost vodilnih odbornikov. Na občnem zboru v Konosu so dejali: »Če moramo republiškem odboru plačevati članarino, potem lahko pričakujemo, da nam Republiški odbor kdaj pa kdaj tudi pomaga.«

L. V.

OB NOVEM NAČINU FINANČNEGA POSLOVANJA V SINDIKALNIH ORGANIZACIJAH

Enostavno in boljše

Članarina je edini vir dohodkov sindikalnih organizacij

Delavski sindikati potrebujejo za uspešno izvrševanje svojih obširnih nalog in vzdrževanje svoje obsežne organizacije dokajšnja finančna sredstva. Edini vir teh sredstev pa je članarina. Sprič našega družbeno ekonomskega razvoja se tudi v sindikatih, skladno z družbenim spremembam, menja organizacijska ureditev in način dela. Kljub izredno obsežnem delu sindikatov pa je članarina pri nas v primerjavi s predvornjo ali z drugimi deželami dokaj nizka. Pri nas znaša približno 1% plače oziroma približno enourno plačo mesečno, medtem ko drugod ta znaša 1 urno plačo tedensko. Pri nas ostaja večji del članarine osnovni organizaciji, t. j. podružnici, medtem ko skoro povsod drugod celotno članarino dobiva vodstvo, a osnovne organizacije si morajo sredstva za lastne potrebe same oskrbeti. Tako vsako leto tako tenkočutno razpravljamo o razdelitvi članarine, da bi bilo vsem organizacijam omogočeno tudi s finančne strani redno in uspešno delovanje. Tako tudi letos. Seveda s članarino krijemo le najnujnejše in to predvsem upravno organizacijske potrebe. Razumljivo, da se zato gradnje domov, stadionov in prirejanje zabav ne more podpirati iz sindikalne članarine, ker so sredstva namenjena predvsem organizaciji.

Letos bo delitev članarine in finančno poslovanje drugačno od dosedanjega. Centralni svet je sprejel novo lestvico za plačevanje sindikalne članarine, ki je za člane z nižjim zaslužkom nekoliko nižja, za člane z višjim zaslužkom pa nekoliko višja. Celotno finančno poslovanje bo od 1. jan. 1956 dalje teklo od podružnic preko občinskih sindikalnih svetov in ne več kot doslej preko pristojnih strokovnih sindikatov. O tem novem poslovanju so sprejeti na plenumu Centralnega sveta posebni Pravilniki. Za skupno obravnavo teh sprememb bodo v prihodnjih 14 dneh Republiški svet in okrajni sveti Zveze sindikatov organizirali posebne seminarje.

Da bodo v prihodnjem letu in v bodoče vsi organi sindikatov lahko pokrili svoje upravno organizacijske potrebe, se bo po medsebojnem dogovoru z republiškim odbori sindikatov in sindikalnimi sveti kvota delila na sledeči način: Centralni svet dobi za svoje potrebe 5%, Republiški svet Slovenije 10%, (od tega 2% za naročeno delavskih listov vsem organizacijam in 1% za izravnalni fond za pomoč nezaposlenim.) Centralni odbori in Republiški odbori sindikatov dobe 20% vplačane članarine, medtem ko dobe okrajni in občinski sveti 50% (od tega okoli 5% za sklad za nezaposlene). Tako ostane vsem sindikalnim podružnicam v Sloveniji še vedno najvišja kvota, t. j. 35% od celokupne pobrane članarine. V nekoliko drugačnem položaju glede delitve kvot so razna strokova društva, ki so po številu majhna. Tako so strokovni sindikati kot društva oziroma njihove podružnice v enakopravnem položaju glede višine sredstev, ki jim pripada od pobrane članarine. O tem so bile pretekli teden vse sindikalne podružnice podrobno obveščene s posebnimi navodili. Ta sistem enotnih kvot, ki ga letos prvič uvajamo, bo zelo poenostavil obračunavanje članarine, kar je še posebno važno za občinske sindikalne svete, ki letos prevzemajo delo s sindikalnimi člankimi znamkicami. Ako bi vsaka podružnica imela drugačno kvoto, bi to poslovanje blaginjkov občinskih sindikalnih svetov zelo oteževalo.

Nekaterim podružnicam, zlasti večjim bo letos ostal nekoliko manjši del članarine kot lani. Toda če ne bi skupno uravnavali delitve članarine, bi veliki večini podružnic ostalo neprimerno manj. V drugih republikah bo podružnicam ostalo le okrog 20 in celo le 5% od članarine. Tudi pri nas bi podružnicam tistih sindikatov, ki nimajo veliko članstva, ostalo le okrog 20 do 15% članarine. Prepričani smo, da je nad 1/3 zbrane članarine za potrebe sindikalnih podružnic dovolj za poslovanje njihove organizacije, predvsem če se bodo sredstva pravilno trošila.

O SINDIKALNIH PODRUŽNIC

»INDUPLATI« JARŠE

ENOSTRANSKO USMERJENI

Iz poročila o delu podružnice tovarne »Induplati« v Jaršah je razvidno, da so nekateri odborniki zelo neredno prihajali na seje odbora ali pa sploh niso prišli. Tudi sestanki pododbora so bili maloštevilni in še ti zelo slabo pripravljani. Zato ni čudno, da so člani kolektiva zvedeli za tarifni in premijski pravilnik šele potem, ko sta bila že sprejeta in potrjena od delavskega sveta in je bilo potem seveda precej hude krvi. Vse to bi odpadlo, če bi na grupnih sestankih omenjena pravilnika člani kolektiva temeljito pregledali.

Odborniki pa so poskrbeli za dva tečaja za delavce-začetnike in predice ter tkalce o proizvodnji, delavskem samoupravljanju in državnem ureditvi. Ogledali so si nekatere sodne tovarne, dogradili fizikturni dom. Se to zimo bo dograjen od v sindikalni dvorani in bo tudi dramska skupina lahko začela delati.

F. P.

DELOVNI KOLEKTIVI KMETIJSKIH ZADRUG NAJ BI SODELOVALI V UPRAVLJANJU

Koristno in potrebno

Delovni kolektivi že več let uspešno upravljajo gospodarska podjetja. Kmetijske zadruge, ki so sestavni del naših gospodarskih organizacij, upravljajo člani samo po občnem zboru ali pa upravnem odboru. Delovni kolektivi kmetijskih zadrug so iz upravljanja izpuzeni, vendar pa se pojavljajo težnje po sodelovanju v upravljanju. Pri taki težnji pa se takoj pojavi vprašanje, kako lahko delovni kolektiv zadruge sodeluje pri upravljanju?

Kmetijska zadruga združuje kmetijske proizvajalce z namenom krepitve zadrugne imovine, ki je pogoj napredka vasi. Razen tega si kmetije s pomočjo zadrug izboljšujejo kmetijsko proizvodnjo, nabavljajo reprodukcijski material in obnovčujejo kmetijske pridelke in proizvode. Z ozirom na to je razumljivo, da upravljajo zadrugo njeni člani sami na občnem zboru oziroma po upravnem odboru. Iz tega vzroka delovni kolektiv kmetijskih zadrug ne morejo upravljati zadruge.

Ali člani delovnih kolektivov zadrug lahko sodelujejo pri upravljanju zadrug? Po uredbi o kmetijskih zadrugah so lahko člani zadrug tudi delavci in uslužbenci, ki stopijo z njo v trajno delovno razmerje. Če člani zadrug so lahko na občnem zboru izvoljeni v upravni odbor. V upravni odbor torej niso izvo-

ljeni od članov delovnega kolektiva, temveč le od članov zadruge, zato tudi niso predstavniki delovnega kolektiva, temveč predstavniki članov zadruge. Iz tega sledi, da delovni kolektiv zadruge nimajo pravice do upravljanja zadrugnega premoženja in poslovanja.

Pri upravljanju zadruge naj bi sodelovali tudi delovni kolektiv po izpolnjenih predstavnikih. Čeprav sedanji predpisi ne omogočajo delovnim kolektivom sodelovanja pri upravljanju zadrug (sopravljanje), vendar bi bilo koristno, da bi se soupravljanje uvedlo in to predvsem tako, da bi delovni kolektiv preko svoje sindikalne organizacije izvolili v upravni odbor zadruge vsaj enega člana iz vrst delovnega kolektiva.

Ali lahko pričakujemo koristi od soupravljanja? Če bi uvedli soupravljanje v zadrugah, bi brez dvoma to koristno vplivalo na poslovanje kmetijskih zadrug. Član upravnega odbora zadruge, ki bi ga izvolil delovni kolektiv, bi za svoje delo odgovarjal delovnemu kolektivu v okviru sindikalne organizacije. Ta član naj bi na sindikalnih sestankih poročal o najvažnejših sklepih upravnega odbora, o nadaljnjih tekočih nalogah, ki jih ima kolektiv pri poslovanju in pri izvajanju raznih akcij, razen tega pa bi lahko

uspešno prenašal na upravni odbor zadruge koristne predloge, ki bi jih predlagali člani delovnega kolektiva. Za primer takega sodelovanja navajam poročilo o izvršeni reviziji. Z reorganizacijo revizijske službe je uspelo, da je skoro vsaka kmetijska zadruga enkrat v letu revidirana. Revizijsko poročilo, ki zajema ugotovitve o celotnem poslovanju zadruge, obravnava sedaj le upravni odbor in občni zbor, čeprav opravljajo skoro vse posle delavci in uslužbenci zadruge. Delovni kolektiv je brez dvoma močno zainteresiran o ugotovitvah zadrugne revizorja ter bi bilo zato prav, da bi o revizijskem poročilu razpravljali tudi delovni kolektiv. Pri takem sodelovanju bi prišla do izraza koristna vloga člana upravnega odbora zadruge, ki bi ga izvolil delovni kolektiv.

F. J.

OB ROBU DOGODKOV

OB OBISKU TOVARIŠA TITA V ETIOPIJI

ROJSTVO NOVE ETIOPIJE

Prve dni novembra je bila v Etiopiji velika svečanost. Minilo je 25 let, odkar je ras Tafari postal cesar Etiopije Haile Selassie I., petindvajset let, odkar je Etiopija začela pisati novo poglavje svoje zgodovine. Svečanost je dosegla višek, ko je cesar Haile Selassie razglasil novo ustavo, ki zaključuje prvo obdobje preporoda Etiopije in odpira vrata v novo dobo, za katero bo značilno vedno večje sodelovanje ljudstva v upravljanju države. Ustava, ki jo je ob petindvajsetletnici svojega kronanja razglasil cesar Haile Selassie, je rojstni list moderne, napredne Etiopije.

V tistih letih, ko je Evropa celita rane prve svetovne vojne, je bila Etiopija izredno zastonja dežela. Ni bilo ne cest in železnic, ne pristanišč in ladij. Ogromna področja so bila nepredohodna. Vsi prebivalci so bili nepismeni. Razni plemenski in pokrajinski poglavarji, rasi, duhovniki in vračji, so samovoljno vladali. Cvetelo je suženjstvo; ljudi so prodajali kot živino. Ni bilo ne sodišč, ne šol in bolnišnic. Sodili so fevdalci, ki so za vsaj najmanjši prestop sekali roke. Davke so pobirali plemenski poglavarji in duhovniki. Državne uprave ni bilo. Vsak ras je imel svoje vojsko, ki jo je uporabljal kakor je sam hotel. Dežela je bila neenotna, na mejah pa so grozili tuji in ni bilo vojske, ki bi se jim uprla.

Ras Tafari, ki je bil tedaj regent, je zbral okrog sebe napredne mlade izobrazence, ki so se upirali nasilni vladavini konservativnih fevdalnih vrhov in se zavzemali za preporod Etiopije. V štirinajstih letih (regent je postal leta 1916) je ras Tafari premagal vojske fevdalnih veljav in se leta 1930 kronal za cesarja Etiopije.

Haile Selassie je že kot regent pripravljal vse potrebno za reforme, ki jih je takoj po kronanju začel izvajati. Med

se je zbralo nekaj ljudi, ki so bili njegovi misliljeniki, ki so se zavzemali za napredek dežele. Pod njegovim vodstvom so se učili upravljati državo.

Kadar ocenjujemo prvo etiopsko ustavo, ne smemo pozabiti, da tedaj Etiopija še ni imela družbenih sil, ki bi lahko bile nosilke parlamentarnega življenja. Bila je dežela, v kateri so ljudje živeli v plemeni, v patriarhalnih družinah, dežela nepismenih posameznikov in med seboj sprtih skupin. Družbena zavest velike večine prebivalcev še ni prerasla okvirov primitivne plemenske skupnosti. Nacionalne in državne zavesti ni bilo, pa tudi ne domačega meščanstva. Izobrazencev je bilo zelo malo.

Cesar Haile Selassie je večkrat govoril tujcem, ki so obiskovali Etiopijo in grajali njegov absolutizem, da mora Etiopija napredovati postopoma, da mora preživeti obdobje, ki bo vzgojno vplivalo, v katerem se bo razvilo solstvo in splošno izobrazevanje ljudstva. Sele potem bodo razpisali splošne volitve in ustanovili demokratične organe oblasti.

Haile Selassie se je trudil, da bi bilo to obdobje čim krajše. Prišla pa je vojna - najprej italijansko-etioipska, ki se je končala s fašistično okupacijo Etiopije; potem pa še druga svetovna vojna, med katero so se Angličani utrdili v Etiopiji. Okupatorji so v nekaj letih obrnili kolo zgodovine.

Imperialistične sile, ki so se že leta 1906 sporazumele o razdelitvi Etiopije na interesna področja (Anglija je dobila jezero Tana, Italija železniško progo, ki je povezovala Eritrejo s Somalijsko, Francija pa železnico od Džibuti do Adis Abebe), so po prvi svetovni vojni hotele utrditi svoje pozicije v tem delu sveta. Posebno aktivna je bila Italija. Leta 1926 so Italijani ponovno sklenili z

Angličani sporazum o razdelitvi Etiopije. Cesar se je tem imperialističnim spletkam uprl, zato so Italijani 1925. leta podpisali z Etiopijo sporazum o prijateljstvu in trgovini. Ta sporazum pa naj bi bil le prvi korak na poti italijanskega osvajanja. Toda Etiopci so pravčasno spoznali njihove namene. Hudo in je uvidel, da si drugače ne bo mogel privoščiti Etiopije kot z vojno; izkoristil je obmejne incidente, ki so jih prirejali njegovi vojaki, in leta 1935 napadel Etiopijo.

Vojna je divjala osem mesecev. To je bila vojna na življenje in smrt, vojna bosonogih, slabo oboroženih etiopskih vojakov proti modernemu opremljeni armadi fašistične Italije. Toda kdo ve, bi imeli bi se končala, če Italijani ne bi imeli močnega letalstva in če ne bi zmetali na Etiopijo ogromne količine strupenih plinov. Leta 1936 so italijanski fašisti strli odpor junaka etiopske vojske in deželo zavzeli. Cesar Haile Selassie se je umaknil v tujino, kjer je nadaljeval boj za osvoboditev Etiopije.

Italija je nameravala preseliti v Etiopijo vse svoje višek delovne sile. Zato je takoj po okupaciji začela pripravljati teren za kolonizacijo dežele. Sadržalo je leta 1941 vojaki pobili vse etiopske izobrazence, potem pa se je v etiopsko ravan naselilo nekaj deset tisoč Italijanov, ki naj bi bili prednja straža kolonizacije. Gradili so ceste, obrnile delavnice in manjše električne centrale ter iskali rudne. Venomer pa so živeli v strahu pred partizanskimi oddelki, ki jih prav do konca, do neslavnega umika, niso mogli uničiti.

Največ preglaivje jim je povzročil Abebe Aregaj, vodja močne gverilske skupine, proti kateri so Italijani brezuspešno uporabljali tanke, topove in letala. Danes je Abebe Aregaj (kmečki sin, ki je v boju za osvoboditev postal ras) minister v etiopski vladi.

Leta 1941 so Angličani s pomočjo Etiopskih gverilcev osvojili Etiopijo in obdržali. Pršli so kot osvoboditelji. Cesar Haile Selassie se leta 1941 vrnil pobiti s njimi sporazum, v katerem sicer priznavajo Etiopiji neodvisnost, obenem pa jo spreminjajo v svoj protektorat.

Upravičeno razburjenje

Sindikalna podružnica lendavske Nafte, največjega podjetja v Pomurju, je imela v začetku meseca svoj redni občni zbor.

Iz poročil smo zvedeli, da se je z novim plačnim sistemom v letošnjem letu povečala storilnost dela za 9%, materialni stroški so se znižali za 6%,

Sindikalna podružnica cestarjev v Višnji gori sporoča žalostno vest, da je pri opravljanju svoje službe nenadoma umrl njen aktivni član

IGNAC VOZELJ
kvalificirani cestar

K zadnjemu počitku ga bomo spremlili dne 23. t. m. ob 9. uri iz Podsmreke na pokopališču v Višnji gori.

Svojega požrtvovalnega sodelavca in člana odbora bomo ohranili v trajnem spominu.

Sindikalna podružnica cestarjev Višnja gora

nesreč pri delu pa je bilo celo za 21% manj.

V tem letu je upravni odbor podružnice priredil zanimiva strokovna in politična predavanja ter predavanja o delavskem samoupravljanju. Pri pripravah strokovnih tečajev za pridobitev kvalifikacije so imeli številne težave. Tako so njihova delovniška zelo raztresena in tudi materialni stroški so veliki. Zato so na občnem zboru sklenili, naj se tečajji financirajo iz fonda za kadre, ki ga podjetje plačuje Zvezni industrijski zbornici. Seveda so pa tečajji potrebni, ker delavci »Nafte« upravljajo z modernimi tehničnimi stroji, na katerih ne dosega tako storilnosti dela, kot drugje po svetu, ravno zato, ker strokovno niso tako usposobljeni.

Prisotni delavci so se hudovali na tiste tovariše, ki stanujejo na vasi, kjer se ne udeležujejo nobenega političnega dela. Mnogokrat ti člani sindikata niso člani SZDL, zato se na predni kmetije upravičeno razburjajo na take nedelavne člane na vasi.

Za vse sklope delavskega sveta in upravnega odbora zvedo delavci zelo pozno, ker so delovniška podjetja raztresena po celem Pomurju. Zato so na občnem zboru sklenili, da bodo predlagali delavskemu svetu, naj začno izdajati časopis podjetja.

Ing. Koloman Cigt

PEREČA VPRAŠANJA PREHRANE

Ali je to opravičljivo?

Na ustanovnem občnem zboru Zveze ženskih društev Slovenije je tovarišica ing. Emilija Letonja govorila o problemu kvarjenja živil. Podatki, ki jih je navedla in misli, kako zmanjšati škodo, ki nastaja z okvaro živil, so izredno pomembni. Ob sodelovanju in večji odgovornosti nas vseh bi lahko marsikako okvaro preprečili.

Resnica je zelo preprosta. Če bi se nam pokvarilo manj živil, kar predstavlja občutno gospodarsko škodo, bi bil naš trg z njimi bolj založen; cene bi bile zmernejše in naš delovni človek zadovoljnejši. Tako pa...

Iz statističnih podatkov, ki jih zbira Centralni higienski zavod v Ljubljani, je razvidno, da so kontrolni organi higienske službe v letu 1954 v Sloveniji izločili iz prometa za 22 milijonov dinarjev živil. Po njihovi oceni pa znašajo te količine eno dvajsetino pokvarjenih živil. Ob tem pa kaže pripomniti, da živila ocenijo kot pokvarjena le v skrajnem primeru in da je med zdravim in okusnim ter komaj še užitnim živilom precej odtenkov. Pri nas so zelo redka podjetja, ki imajo pregled nad pokvarjenimi živilom, vsa pa okvara na živilih zaračunajo potrošnikom. Najpogostejši izgovor za nastalo škodo je, da primanjkuje skladišč in da je večina skladišč v zelo slabem stanju. Toda to le deloma drži. Okvare so v znatni meri zakrivilo tudi malomarnost zaposlenega osebja, zanemarjanje reda in snage v skladiščih, slaba organizacija dela, predvsem pa odsotnost stalne, vsakodnevne kontrole nad vskladiščenimi živilom. Organi higienske službe v Sloveniji, ki so v preteklem letu pregledali 77% večjih skladišč za hrano, so ugotovili, da 75% teh skladišč ne ustreza higienskim predpisom.

V lanskem letu so izločili iz prometa 16.517 kg moke, ki se je pokvarila v nehiigienskih skladiščih. Če bi imeli v njih vskladiščeno še koruzno moko, ki je občutljivejša od pšenične, bi bila izguba še večja. Iz podobnih razlogov je v letu 1949 v naši republiki propadlo 286.425 kg koruzne moke. Naša uvozna podjetja tudi marsikdaj uvažajo živila, ki niso najprimernejša za prehrano. Sprejemanje teh živil je zelo površno in zato ni čudno, če potrošniki včasih upravičeno godrnjajo nad slabim rižem, moko, ki hrešči med zobmi in mastjo, ki je še komaj užitna. Iz prakse pa dobro vemo, kako kritično in strogo oce-

njujejo v inozemstvu naša živila. Tako je na primer pri eni sami pošiljki malinovca v Ameriko leta 1952 imela naša sadna industrija okoli 5000 dolarjev izgube, ker je kupec zavrnil blago, ki se je pokvarilo zaradi nepravilne embalaže.

Zaradi preobremenjenosti pekarn in zaostale tehnične ureditve in naposled tudi zato, ker dovoljujejo predpisi previsok odstotek vlage v kruhu, je kruh slabo pečen, lepljiv in se hitro kvari. Potrošniki se nad tem upravičeno pritožujejo in pravijo, da kupujejo kuhano in ne pečen kruh.

Pomanjkanje hladilnih naprav, zlasti v maloprodajni mreži, ima slabe posledice za kvaliteto mesa in drugih mlečnih proizvodov. Odločilno vlogo pri slabi kvaliteti mesa pa ima slaba embalaža. Pergament papirja ni in pergamenta tudi ne. Oba pa predstavljata le najskromnejšo embalažo za maslo. Zaradi tega je našo maslo brez okusa, često žarko, kislo in brez vonja. Promet z mlekom se je zadnje čase sicer izboljšal, vseeno pa predstavlja še zelo pereč problem.

Posebno poglavje predstavlja pokvarjeno meso. Vzroke za to je treba iskati v klavnicah.

Od 255 klavnic jih je le 42 kolkor toliko tehnično urejenih in ustrezajo osnovnim higienskim pogojem. Prav tako od 614 mesnic le 250 mesnic ustreza osnovnim higienskim pogojem. To stanje se sicer zboljšuje, saj je po prizadevanju in strokovnih navodilih sanitarne inšpekcije bilo v letu 1950 prenovljenih in združenih 138 ali 58% klavnic, 229 ali 57% mesnic, 49 ali 65% predelovalnic. V ilustracijo naj služi podatek o zaplembi mesa in mesnih izdelkov v letu 1949, ko je bilo evidentiranih 150.000 kg neuzitnega mesa.

Jajca spadajo med biološko najvažnejša živila. Zaradi popolne okvare je bil lani uničenih 78.247 jajc. Vzrok za takšno škodo leži na kmetih, ki predolgo zadržujejo jajca doma in čakajo na ugodno ceno. Zal pa tudi odkupna podjetja jajc ne pregledujejo in ne presvetljujejo ob nakupu, čeprav improvizacija za to potrebne svetilke ne predstavlja nobenega problema. V bivši Jugoslaviji je skoraj vsak trgovec jajca ob nakupu presvetljeval. Zakaj bi tega ne delali tudi naši nakupovalci.

Posebno pereč problem je embalaža, ki bi morala ščititi higiensko vrednost živil. Pretirana varčnost pri embalaži ni umestna. Varčujemo z zavojnim materialom, vendar ne do take mere, da nam propadajo najdragocenejša živila. Proti vsem tem nepravilnostim se bori higienska služ-

ba, ki pa ne naleti vedno na polno razumevanje pri odločujočih organih. Nikakor ne moremo biti zadovoljni s tem, da je bilo od lanskih 69 odločb o odpravi nepravilnosti upoštevanih le 20 in od 733 odločb, izdanih malim trgovskim obratom v naši republiki, izpolnjenih le 294.

Te slabosti, ki nam prinašajo ogromno gospodarsko škodo, pa lahko v znatni meri odpravimo sami. Če bi potrošniki ne kupovali pokvarjenih živil in če bi na to dosledno opozarjali naša podjetja, bi se tudi brez obsežnih investicij pokvarilo znatno manj živil. Dokončno izboljšanje pa lahko pričakujemo z urejenimi skladišči, smotrnim prevozom in doslednim upoštevanjem navodil, ki jih izdaja Centralni higienski zavod in tudi naši zdravniki.

Tudi letos bo dedek Mraz obdaril naše najmlajše

KAKO BOMO PRAZNOVALI NAŠ DRUŽINSKI PRAZNIK

Prišel bo, prišel!

Dedek Mraz! Kako ga vsi nestrpno pričakujemo! Kaj nam bo prinesel? V takem nestrpnem pričakovanju bomo sedeli v toplo zakurjeni sobi ob novoletni jelki ter čakali trenutka, ko bo ura odbila dvanajst udarcev — novo leto. Novoletno pričakovanje nas bo zabilobalo v prijetne sanje...

Dedek Mraz bo letos našim malčkom zopet v veliko veselje. Zopet bo hodil po ljubljanskih ulicah z vsem svojim pravličnim spremstvom. Na Gospodarskem razstavišču se bodo otroci vozili

na toboganu, zlezli na pravega, živrega konja, stopili v majhen voz električne cestne železnice, streljali v medvede in volke in — pozor! Če boste nepravilno hodili, če se ne boste držali cestnih predpisov, vas bo zaustavil prometni miličnik — pionir. Sicer pa, kaj bi vam vse to pripovedovala. Prihodnji teden pridite sami in si ogledajte. Nič ne skrbite za železodčke, tudi lakoto vam bodo utišali; samo če boste imeli kaj denarja v žepu.

In drugod? Seveda ni Dedek Mraz pozabil ostalih otrok. Tako kot bodo po ljubljanskih terenih zabave in razne prireditve s kolektivno obdaritvijo otrok, bo tudi v ostalih krajih.

V Litiji si bodo cibicani ogledali lutkovno igrice in pravlične filme. Po Litiji bo hodil Dedek Mraz in obdaroval otroke z zanimivimi knjigami, da se bodo še dolgo spominjali moža s sivo brado in belo kučmo — priljubljenega Dedka Mraza.

V Domžalah bodo otroci preživeli prijetno popoldne ob novoletni jelki, kjer se bo malim cibibanom prileglo darilce Dedka Mraza. Seveda pa bodo tudi gle-

dali lutkovne predstave in film Mala balerina.

Medvode? Tam bodo praznovali v deških vzgajališčih, Partizanu in elektrani. Mladinci pa se bodo zabavali na čakanki.

Otroci iz Mengša si bodo ogledali v ljubljanski Drami zanimivo igrice »Jurček«, pri njih pa bo gostovalo Mestno lutkovno gledališče iz Ljubljane. Vsak dan bo hodil po cestah Dedek Mraz. Sirote bo obiskal tudi na domu.

Kot drugod, bodo tudi otroci iz Komende gledali filme in risanke. Na skupni prireditvi bo Dedek Mraz prav vse obdaril z velikim... Ah, to vam pa ne povem. Samo — dober tek!

Tudi na otroke v Borovnici ni pozabil naš ljubi Dedek Mraz. Dobili bodo nov lutkovni oder, gledali igrice »Črni muc«, se veselili ob novoletni jelki, popoldne pa občudovali spreved Dedka Mraza. Vam bo kaj prinesel? Seveda bo, če ste pridni.

V Grosupljah bo Dedek Mraz obiskal v vrstu otroke naših delavcev in jim prinesel zanimive igrice. Dijaki gimnazije pa pripravljajo pravlično igrice »Pehta«. Seveda bo pokukal tudi v Logatec in Cerknico, povsod!

Nič več mi ni zaupal Dedek Mraz. In nič več nisem mogla povedati mali Mojci, ki me je zaverovano poslušala.

»Kaj pa drugam bo tudi prišel Dedek Mraz? Na Jesenice, Bohinj, na Štajersko?«

Seveda bo. Prepričana sem, da ne bo pozabil na nikogar širom po naši domovini. V vsako zakonito vasico bo prišel, pa čeprav je še tako daleč in še toliko snega na cestah. Saj so povsod otroci, ki so v veselje staršem in vsem, ki jih imamo radi!

IZ MURSKE SOBOTE

Primerne nagrade, pa bo dovolj vajencev

Ob koncu minulega šolskega leta je v Pomurju veliko mladih fantov in deklet zaključilo redno obvezno šolanje.

Nekateri sicer trde, da obrtniki v Pomurju ne morejo dobiti vajencev. Mislim, da to ne drži, saj ima gradbeno podjetje Tehnika iz Ljubljane, ki je tudi pri nas iskalo vajence, od 136 sprejetih, kar 117 vajencev iz našega okraja. Naši obrtniki bi morali primerjati nagrade svojih vajencev — ki so zelo nizke — z njihovimi vsakodnevnimi izdatki in bi spoznali, da bi s povečanjem nagrad imeli tudi v Pomurju vsako leto dovolj vajencev.

Frjškič

Še in temeljiteje

(Nadaljevanje s 1. strani)

sistem še v javni s potrebnimi spremembami. Toda vzporedno je treba proučevati in tudi praktično preizkusiti predloge Centralnega odbora sindikatov. Preizkusiti jih bo treba v nekaterih kolektivih in če se bodo pokazali kot koristni, bomo izkušnje prenesli tudi drugam.

Pri tem pa bodo sindikati imeli kaj odgovorno nalogo. Zato je bila na seji Predsedstva izvoljena posebna komisija, katere predsednik bo sam tovariš Rudolf Janko. Ta komisija bo skrbno proučevala plačni sistem in dajala predsedstvu svoje predloge.

Prav bi bilo, da bi tudi okrajni sindikalni sveti in republiški odbori tem vprašanjem posvetili še več pozornosti kot doslej. Posebno še okrajni sindikalni sveti. Kajti ti imajo lahko najodločilnejšo besedo, ker neposredno

lahko proučujejo vpliv in delovanje plačnega sistema na dvig proizvodnje. Okrajni sindikalni sveti naj bodo tudi pobudniki, da okrajne komisije za plače resneje poprimejo. Če so te komisije doslej zaradi upravne reorganizacije bile motene v svojem delu, odslej ne bo mogoče več opravičiti dokajšnje enostranosti teh komisij. Kajti v pogojih, ko z družbenimi sredstvi upravljajo in gospodarijo neposredni proizvajalci po veljavnih zakonih in uredbah, so ti potrebni večje pomoči in kontrole v izvajanju družbenih načel in v borbi proti objektivnim in subjektivnim izvornim slabostim, ki jih še vse prepogosto srečujemo v našem gospodarstvu. To pa zlasti na področju plačnega sistema, saj ta predstavlja poleg delitve nacionalnega dohodka, najvažnejši element v sistemu našega gospodarstva.

Boš

Deset let dela in uspehov

S tem geslom je bila okrašena dvorana DPD Svobode Tabor ob koncu prejšnjega meseca, ko je bil občni zbor naše sindikalne podružnice. Obisk je bil presenetljiv, saj se je od 158 izvoljenih delegatov udeležilo občnega zbora 149. Občnemu zboru so prisostvovali kot gostje še predsednik občine Tabor tov. Rant ter član okrajnega komiteja ZKS tovariš Kostrin.

O delu sindikalne podružnice je občno poročal njen tajnik. Med poročilom so doživeli delegati majhno presenečenje. Pozdravili so jih zastopniki pionirskega odreda »Janko Padežnik« z osnovne šole Studenci. Kolektivni so se toplo zahvalili za po-

moč ter mu obljubili, da se bodo tudi v bodoče pridno učili. S pozdravom »Domovina s Titom naprej« so se jim priporočili še za nadaljnjo naklonjenost.

Delegati so obširno razpravljali o smernicah naše gospodarske politike, ki jih je postavilo posvetovanje pri tovarišu Titu. Precej je bilo govora o polkmetih, ki kvirajo disciplino. Dogaja se, da radi zavlačujejo zdraviljenje ter takrat, ko so v staležu, opravljajo doma težaška dela. Značilno je, da je bolovanj do sedem dni manj kot lani, tistih nad sedem dni pa več. Nekateri so menili, da vpliva na to odsotnost prejemkov za časa bolezenskega dopusta, kar nekateri izkoriščajo. Ko je beseda nanesla na pravilnik o premijah, so bili delegati za to, naj bo novi pravilnik sestavljen tako, da si bo lahko vsakdo sam izračunal, koliko bi dobil, če bi boljše in več delal. Le tak pravilnik bo vzpodbudnejše vplival na člane kolektiva. Ob tem so postavili načelo, da tistega, kar je vsak dolžan napraviti po službeni dolžnosti, ni treba posebej plačati in nagradjevati. Ugotovili so še, da bi bili lahko uspehi boljši, če bi bolj štediti.

Delegati so še grajali premajhno zanimanje članstva za sindikalni tisk, saj je od 2794 članov kolektiva naročenih na »Delavsko enotnost« le 593. Občni zbor je z odobravanjem sprejel predlog enega izmed delegatov, naj se

dá dotacijo za Tiskovni sklad »Delavske enotnosti« iz podružnične blagajne. Predlagali so tudi, naj bi dalo udeležnostni zavrovati vse naročnike, kot delajo to drugi listi. Denar naj bi dale podružnice ali pa kolektiv. Menijo namreč, da bi na tak način pridobili več naročnikov.

Zaupnik »Delavske enotnosti«

OBČNI ZBOR KOVINARJEV V ŠTORAH

Potroškiški sveti, stanovanja dvoje zahtev železarskega kolektiva

Letošnji občni zbor sindikalne podružnice železarn v Štorah je bil navdase skrbno pripravljen. To so pokazali obsežni zbori po obratih, od katerih so bili najbolj v obdelovalnici valjev, elektroplavju, samotarni in livarni. Najslabši pa je bil pri tesarjih, kjer še ne jemljejo sindikalnega dela dovolj resno. Občni zbor podružnice je bil ob koncu novembra. Čeprav je bil skilani v nedeljo (v drugih metalurških podjetjih tega ni bilo), je bil občni zbor tako obiskan, kot se nikoli prej. Ob začetku je pevski zbor Svobode zapel nekaj delavskih pesmi, kar je dalo občnemu zboru še bolj svečan značaj. Najvažnejši predmet razprave je bilo delavsko upravljanje, pri čemer so se posebej zadržali ob tem, kako je podružnica pomagala organom delavskega upravljanja. Nekateri člani delavskega sveta niso utili dovolj odgovornosti do kolektiva, ki jim je zaupal gospodarjenje s sredstvi. Sindikat pa jim je večkrat dal priložnost, da so pred člani, ki so jih izvolili, dajali odgovor za svoje delo.

To naj bi bilo v bodoče redneje, saj bi se kolektiv na ta način temeljiteje seznanjal z gospodarjenjem. Razen tega se kaže potreba po temeljitejšem izobraževanju članov delavskega sveta in naj bi sindikat in Svoboda skrbeli za to. Štik izvršnega odbora podružnice z organi delavskega upravljanja je bil že doslej neposreden, saj je vodilne tovariše iz delavskega sveta in upravnega odbora redno vabil na svoje seje.

Občni zbor je tudi kritično ocenil preskrbo v Štorah ter delo trgovskih podjetij in menil, da je treba pri poslovalnicah čimprej ustvariti potroškiške svete, ki naj se zlasti zanimajo za organizacijo dela v trgovini, da bo trg vedno založen s poceni, kakovostnim in raznovrstnim blagom.

Druga boleča stran v življenju kolektiva je so stanovanja. Res so po osvojitvi zgradili naselje na Lipah, vendar je stanovanj še vedno premalo, saj dela v tovarni petkrat več delavcev kot pred vojno. Danes ima stanovanjska komisija 150 nujnih prošenj za stanovanja, med katerimi je 30 takih, ki bi jih morali takoj rešiti. Samo podjetje ima zaokupljeno stanovanje, ki je bilo pred vojno, kar se dve tretjini ljudi vozi na delo, delavci pa izgube po ves dan in jim manjka počitka. Nekateri spet stanujejo v bližnji okolici pri kmetih in jim morajo delati na polju za stanovanja. Razmere v samskem domu tudi niso rožnate. Nekateri si kuhajo v sobah sami. Taka hrana je seveda le na pol pripravljena in zelo enolična ter je že precej žledodnih obolenj zaradi tega. Treba bi bilo hrano v menzi izboljšati in delo v njej tako urediti, da bi se vsak lahko hranil v njej.

J. M.

Osrednja oblast je trdna; šefi pokrajinskih uprav so le uradniki, ki za svoje delo odgovarjajo cesarju. Vojska je enotna, državna. Fevdalni vojski ni več. Vsa plemena so enakopravna. Na odgovornih položajih niso le Amharci, ki jih je največ, ampak tudi pripadniki drugih

v prahu, ko je ukazoval stoletni običaj. Čeprav je Haile Selassie še vedno absolutni vladar in čeprav je njegova volja sveta (brez njegove avtoritete čisto ne bi nikamor prišli), se vendar uveljavljajo nove oblike oblasti, v katerih sodeluje vedno več ljudi.

jejo veliko koruze in žitaric. Pšenico najraje dvakrat na leto. Strokovnjaki napovedujejo, da se bo Etiopija v bližnji prihodnosti razvila v ogromno žitno Srednjega Vzhoda. Za to pa bo potrebno še veliko dela, veliko jezov, namakalnih naprav, tovarn umetnih gnojil in poljedelskih strojev.

Etiopski voditelji bi radi čim hitreje zgradili napredno gospodarstvo, zato ne odklanjajo tujih investicij, zahtevajo pa pravico, da jih nadzorujejo in skrbijo, da koristijo predvsem Etiopiji. Sprejemajo tudi tuje strokovnjake, ob enem pa pazijo, da se z njimi ne bi selil v deželo tudi imperialistični vpliv. Svoboda, ki so si jo s tako težavo priborili, skrbno varujejo, pripravljani pa so sodelovati z vsemi državami, ki bi z njimi enakopravno sodelovale in iste s mednarodnih odnosih zavzemajo za kisle cilje kot Etiopiji — za mir in napredok človeštva.

Napredek, ki ga je Etiopija dosegla pred vojno in po njej, je omogočil sprejetje nove ustave, s katero se je ta starodavna afriška dežela precej približala razvitim in naprednim državam. Nova ustava zagotavlja vsem prebivalcem Etiopije svobodo združevanja, tiska in veroizpovedi, pa tudi pravico, da sami (s spolnimi, neposrednimi in tajnimi volitvami) volijo svoje predstavnike v parlament. Volilno pravico so dobile tudi ženske. Parlament bo zakonodajni organ, zakone pa bo še vedno potrjeval cesar. Vlada bo odgovorna le parlamentu in ne več cesarju. Izvedli bodo agrarno reformo; kmetički reveži bodo dobili velik del zemlje, ki jo obdelujejo.

Nova ustava bo zadala močan udarec preteklosti, ki je še vedno zelo močna in katere vpliv lahko najdemo povsod, v vasi, v mestih, in državni upravi. Prebudila bo doslej še speče sile ljudstva in zadržila te sile v boju za napredek Etiopije. Sodobna Etiopija si je z junakiškim bojem za svobodo in neodvisnost, s svojim delom in svojimi uspehi pridobila veliko iskrenih prijateljev. Med njimi smo tudi jugoslovanski narodi. Obisk prijateljstva in Etiopiji potrjuje to prijateljstvo in ga nadalje krapo ter razvijajo, kar bo koristilo narodom Etiopije in Jugoslavije ter obemem prispevalo svoj delež zmajski konstruktivnih, miroljubnih in naprednih načel v mednarodnih odnosih.

plemen in celo črnici. Sužnjevi ni več. Uredili so sodobno sodstvo po evropskem vzoru. Veliko skrb posevajo zdravstvene ustanove, klinike in zdravstvene učilnice. V Etiopiji je danes 50 moderno urejenih bolnišnic. V deželi je 200 tujih zdravnikov, med katerimi so tudi jugoslovanski. Davčni sistem je enoten. Država ima svoje finance, svoj proračun. Uvedli so etiopsko valuto — etiopski dolar. Cesar ni več božanstvo, pred katerim morajo ljudje ležati na zemlji, z glavjo

Napredovalo je tudi etiopsko gospodarstvo. Gradijo ceste in železnice. Zatekli so graditi prve večje hidrocentrale, ki bodo omogočile industrializacijo dežle. V Etiopiji je namreč zelo veliko rud, od železa, urana in zlata do dragih kamnov. Predvidevajo, da bodo v dvajsetih letih porabili za razvoj gospodarstva 150 milijonov dolarjev. Kmetijstvo, ki je dandanes še zelo zaostalo, ima ogromne možnosti razvoja. Etiopija lahko šestkrat poveča svoje obdelovalne površine. Razen kave pridelu-

IZ VITANJ PRI SLOVENSKIH KONJICAH

TRIKRAT VEČ

Kolektiv Tovarne kovinskih izdelkov in livarne v Vitanju pri Slovenskih Konjicah je že izpolnil letni proizvodni plan. Vodstvo podjetja je računalo, da bodo do konca leta izdelali 354 ton kovinskih izdelkov in odlitkov, toliko proizvodov pa so izdelali že mesec dni prej. To so uspeli uresničiti, ker je porasla storilnost dela in boljše uporabljajo surovine.

Ta sicer majhni kolektiv žanje iz leta v leto večje plo-

že med vojno in takoj po njej so Angleži poskrbeli, da bi bila Etiopija čimbolj slabotna, ker so vedeli, da močna Etiopija ne bo sprejela njihovih pogojev. Zadržni dni vojne so z letalstvom napadi porušili veliko in moderno vojsko pristanišče ob Rdečem morju Massaua. Ko so pregnali Italijane, so odpeljali stroje iz tovarn (v Massauu so uničili celo bolnišnico), razdeljali železnico, ki je povezovala Massauo z Asmara (70 kilometrov), prodali Pakistanu pristanišče naprave, itd. V nekaj dneh so oskodovali Etiopijo za več milijard. Zaradi tega so Etiopci morali podpisati sporazum, ki jim je krati neodvisnost. Kmalu pa so toliko obnovili svoje deželo, da so se lahko uprli angleškemu gospostvu in razveljavili določila nenakopravnega sporazuma.

V Eritreji, v etiopski pokrajini ob Rdečem morju, ki so jo pred sedemdesetimi leti zavzeli Italijani, pa so se Angleži trdneje zasedli. Angleški kolonialni krogi so napeli vse svoje moči, da bi preprečili združitve Eritrije z Etiopijo, čeprav so med vojno obljubili Eritrejem, da se bodo lahko priključili k Etiopiji. Sodelovali so z Italijani (faliste niti razorožili niso) in z raznimi intrigami v Združenih narodih hoteli zatoviti svoj vpliv v tej deželi. Medtem se je v Eritreji začela osvobodilna vojna. Končno je večina v OZN podprla upravičene zahteve Etiopije in leta 1952 sta se Etiopija in Eritreja združili v federacijo.

Po vojni je Haile Selassieva politika napredka Etiopije dosegla več pomembnih uspehov. Največ je bilo storjenega na prosvetnem področju. Cesar je sam prevzel ministristvo za prosveto. Danes obiskuje šole več sto tisoč etiopskih mladeničev. Ustanovili so prve srednje in strokovne šole in prvo univerzo. V Združene ameriške države, Evropo in Indijo so poslali večje število mladih Etiopcev, ki se v tujini učijo za uradnike, zdravnike, profesorje in tehnične strokovnjake. Za prvo svetovno prabijo kar 30% državnega proračuna. Odprli so nove tiskarne in začeli izdajati časopise, ustanovili knjižnice in čitalnice. V cesarjevem programu na predka Etiopije zavzema prosveta najpomembnejše mesto. Etiopija je danes enotna dežela, z enotnim administrativnim sistemom.

OB PREUSMERITVI NAŠE INDUSTRIJE NA PROIZVODNJO PREDMETOV ZA ŠIROKO POTROŠNJO

Sodelovanje je nujno

Naša kovinska podjetja premalo sodelujejo med seboj. — Kovinsko predelovalna industrija izkorišča le 60 % zmogljivosti, uvažamo pa izdelke, ki bi jih lahko izdelovali doma. Združenja in zbornice naj skrbje za povezavo med podjetji

Večkrat se mi je že primerilo, da sem v tej ali oni tovarni slučajno, pravzaprav »zaupno« zvedel za obsežno preusmeritev proizvodnje na izdelavo tega ali onega proizvoda. Slučajno in zaupno pravim. Kajti ko sem hotel zvedeti podrobnosti o vsem tem, mi največkrat niso ustregli s podatki. »Vemo,« so dejali, »iz tega hočete napraviti senzacijo. Toda s pisanjem o naših novih proizvodih bi nam le škodovali. Sedesno podjetje bi namreč začelo izdelovati iste proizvode — in mi bi ostali brez kupcev. Za načrte, prototipe, stroje pa smo potrošili že sto in sto tisoč dinarjev...«

V sosednjih tovarnah iste panoge bi mi prav tako odgovorili, če bi jih obiskal. Kakšna ljubosumnost! V naših tovarnah človek pogostokrat naleti na takšno ljubosumnost, na skrivanje proizvodnih načrtov pred drugimi podjetji. Seveda je podobno ravnanje gospodarsko škodljivo, kajti naši industrijski krogi ne vedo, kaj izdelujemo in kaj moramo uvoziti. Ker posamezna podjetja ne vedo, kaj nam lahko izdelata ta ali ona tovarna ali kaj že ima v račtu, kateri prototipi so se obnesli, naročajo proizvode v tujini in vse to stane precej, plačamo pa — iz naše skupne blagajne. V številnih podjetjih istočasno izdelujejo načrte za enake proizvode, kupujejo stroje, grade nove industrijske dvorane, tarnajo, da nimajo konstruktorjev itd. Skratka, razmetujejo sredstva, ki bi jih lahko porabili za bolj koristne stvari. Vzroki? Premajhno sodelovanje med podjetji.

Pri nas je dokaj zakoreninjeno mnenje, da mora ena sama tovarna proizvajati stroj od vijaka do končnega izdelka. In zato seveda zahteva svojo obdelovalnico, novo livarno, kupuje stroje, vse to pa le deloma izkorišča. Podobni razlogi vplivajo nedvomno r.a. to, da kovinsko predelovalna industrija pri nas izkorišča le 60 % zmogljivosti. Istočasno, ko kovinsko predelovalna industrija ne izkorišča vseh svojih strojev in naprav, pa uvažamo jedilni pribor, izdeluje lesna industrija sama kljuke za obešalnike, ponekod tudi okovje in nasadila, izdeluje prehrambena industrija sama konzervne škatle in na trgu ni moč dobiti zoba za brano, rezervnih delov za pluge itd. itd. Skratka, na eni strani neupravičeno trošimo investicijska sredstva za stroje in zgradbe, ki niso polno izkoriščene, plačujemo devize za licenčne, obrestni za neizkoriščene stroje in podobno, vse to pa tako ali drugače pada — na rame potrošnika. Za stroj, ki je le nekaj ur v tednu v pogonu, ali ki teče vsak dan, je treba plačati obresti. Obrestni so manjše, če doimo več amortizacije. Proizvod je torej lahko cenejši, če odpade amortizacija na večje število proizvodov. Tako bi lahko tudi pocenili proizvode, trg pa bolje zalagali. In prihranili bi marsikakšen nepotreben izda-

tek. Mar je potrebno, da se je na primer v naši državi odločilo za izdelovanje hladilnikov kar sedem podjetij, da izdeluje konstrukcije in strojne naprave osem podjetij, medtem ko izdeluje podobne proizvode v Nemčiji samo šest podjetij, da istočasno usvaja proizvodnjo motorjev in koles pri nas več podjetij hkrati. Ob vsem tem drobimo naše moči in vse to se dogaja zato, ker podjetja ne sodelujejo med seboj.

To rano v našem gospodarstvu bomo morali kaj kmalu ozdraviti. Podjetja bodo morala tesneje sodelovati med seboj. Vsa ne morejo biti glavni proizvajalci. Večja podjetja se morajo opirati na vrsto manjših, ki jim lahko izdelujejo različne sestavne dele. Nekatera naša podjetja sploh delajo po tem principu. Na primer Tovarna avtomobilov v Mariboru, Tovarna Ivo Lola-Ribar itd. V tujini pa je takšno načelo splošno veljavno. In zato lahko tudi ceneje prodajajo svoje proizvode. Na žalost je podobno sodelovanje med podjetji pri nas še vse premalo razvito. Premalo je tovarni, ki bi se specializirale za določen izdelek, za polproizvod, ki ga potrebuje sosednje podjetje. Če se bodo v naših podjetjih odločili za to pot, in to se bodo morali, se bomo lahko izognili stroškom za nova poslopja, za stroje in drugo, proizvodni bodo kakovostnejši, ker bodo podjetja usmerila vse svoje moči v eno smer, skratka: specializirala se bodo za določene izdelke.

Za tesnejše sodelovanje znanstveno-raziskovalnih ustanov in podjetij

Zdi se mi, da bo potrebno misliti tudi na drugo vrsto sodelovanja, na primer na tesnejše sodelovanje med znanstveno-raziskovalnimi ustanovami in proizvodnimi podjetji. Nedavno je skupna komisija Zvezne ljudske skupščine in Zveznega izvršnega sveta razpisala anketo o delu in položaju v teh ustanovah. Iz ankete je moč razbrati, da je le 20 anketiranih ustanov tesno povezanih s proizvodnimi podjetji, 58 ustanov ima slabo povezavo, 34 ustanov pa sploh nima povezave s prakso. Za podjetja in za ustanove bi bilo bolje, če bi tesneje sodelovale med seboj.

Tesneje bodo morale sodelovati tovarne različnih gospodarskih panog. Živilska industrija se na primer dostikrat pritožuje, da ji embalažna industrija ne izdelava pravočasno konzervnih škatel. V Saturnusu bi lahko izdelali na leto 25 milijonov konzervnih škatel in 12 milijonov pokrovov za stekleno posodo. Ti stroji so v polnem pogonu sredi sezone, ko hoče vsa živilska industrija v nekaj tednih dobiti potrebne embalaže, drugače pa naročuje le-te samo po nekaj

tisoč ali sto tisoč. Če je treba vsem hkrati ustreči, dan pa je dolg le 24 ur, potem je seveda nekdo na zadnjem mestu. Zaradi takšnega neenakomernega naročanja propadajo živila in trg ne dobi proizvodov.

Sodelovanje moramo smotrno organizirati

Kolikar so doslej podjetja sodelovala med seboj, je bilo to sodelovanje zasnovano na njihovi lastni pobudi. Za uresničenje široke kooperacije med podjetji je seveda potrebno marsikaj pripraviti. Izdelati ekonomske elaborate, tehnično dokumentacijo, skratka dobiti pregled nad razpoložljivimi zmogljivostmi v podjetjih, potrebami in možnostmi. Pri tem bo treba tudi upoštevati zmogljivost manjših podjetij, da celo obrti. V lokalnem merilu bi lahko del tega uresničili že ljudski odbori v naslednjem gospodarskem letu. Temeljito bi morali proučiti razne oblike sodelovanja med podjetji, vključevati proizvodne načrte posameznih podjetij za namenom, da le-ta polno izkoristijo svojo zmogljivost in da so čim bolj donosna.

Seveda ne gre samo za sodelovanje med podjetji v merilu enega samega okraja, temveč za sodelovanje v merilu republike in vse države. Organe, ki bi morali skrbeti za takšno sodelovanje, že imamo — to so naše zbornice ter združenja. Toda večina združenj je doslej kaj malo storila za povezavo med podjetji. Trgovinske zbornice pa sploh premalo skrbje za pospeševanje proizvodnje. Pri Trgovinskih zbornicah Hrvatske so že pred časom osnovali poseben odbor za industrijsko kooperacijo in koordinacijo. In plodovi dela tega odbora se že kažejo. Iz načelnih predlogov je moč razbrati, da bo v Hrvatski odslej tesneje sodelovala med seboj ladjedelniška in elektroindustrija, industrija motorjev itd. Tudi pri naši trgovinski zbornici bo treba sleg ali prej misliti na takšen organ.

Kooperacija bo odkrila neizkoriščene rezerve

Preusmeritev industrije na izdelovanje predmetov za široko potrošnjo naravnost terja takšno sodelovanje med proizvajalci in zahteva, da nek organ vodi register proizvodov, ki jih izdelujemo, da ima vedno na dani podatke o neizkoriščenih zmogljivostih v posameznih podjetjih, o možnostih za izdelovanje določenih proizvodov, razpoložljivem kadru itd. Ker sedaj ni na razpolago vseh teh podatkov in nikogar, ki bi podjetja navajal k tesnejšemu sodelovanju, se lahko dogaja, da niti sorodna podjetja ne vedo, s kakšnimi proizvodnimi možnostmi lahko računajo, kakšna je tehnična in strokovna zmogljivost sorodnega podjetja.

Takšna koordinacija in kooperacija dela bi odkrila v naših podjetjih rezerve, ki še niso izkoriščene, ali ki bodo svobodno po preusmeritvi industrije na čim obsežnejše izdelovanje predmetov za široko potrošnjo. Prav

sedaj je čas, da o vsem tem razmišljajo in tudi že ukrepajo v tej smeri organi delavskega gospodarstva in v podjetjih in okrajni ljudski odbori in seveda tudi združenja in zbornice. V podjetjih bodo lahko v marsičem spremenili svoje proizvodne načrte za leto 1956 in jih prilagodili potrebam trga, bolj kot doslej izkoristili stroji park, delovne moči itd. Številne predvidene rekonstrukcije in investicije bodo odveč, če bodo podjetja svoje proizvodne načrte prilagodila drugim podjetjem, ki se bodo znašla v enakem položaju. Naš trg pa bo na osnovi takšnega sodelovanja med podjetji dobil več proizvodov, ne da bi nam bilo treba zato vlagati v proizvodnjo nova materialna sredstva. D.

PREDSTAVNIKI PROIZVAJALCEV KOVINSKE EMBALAŽE SO OSTRO GRAJALI NESMOTRNO RAZDELJEVANJE DEVIZ

Nikar mimo proizvajalcev

O razdeljevanju deviznih sredstev iz ekonomske pomoči so odločali brez predhodne razprave z vsemi proizvajalci. — Nekatera podjetja so zahtevala več deviz, kot v resnici stanejo avtomatske naprave za izdelovanje kovinske embalaže. — Ekonomski račun naj odloča. — O dodeljevanju sredstev iz kakršnekoli pomoči naj se v bodoče odloča samo v soglasnosti s strokovnim združenjem in po predhodni razpravi z vsemi zainteresiranimi proizvajalci

Nedavno posvetovanje proizvajalcev kovinske embalaže Jugoslavije, ki je bilo v prostorih tovarne »Saturnus« v Ljubljani in podjetja »Limprodukt« v Zagrebu je opozorilo na troje, za današnji čas zelo zanimivih stvari. Prvič, da se o opremi embalažne industrije odloča brez vednosti in skupnega dogovora vseh proizvajalcev;

drugič, da pri tako važni stvari, kot je naročanje strojev, ni upoštevana dosedanja zmogljivost tovarni in potrebe po embalaži ter tretjič, da so posamezni proizvajalci predlagali zelo nerealne elaborate in niso upoštevali načel varčevanja.

Gre za to-le: Vodstvo podjetja »Saturnus«, tovarne kovinske embalaže v Ljubljani, je slučajno zvedelo, da je pri Oddelku za ekonomsko pomoč pri Generalni direkciji Narodne banke in Zveznem izvršnem svetu na razpolago 45.000 funt-sterlingov in sicer za nakup avtomatske linije (strojev) za izdelavo embalaže. Podjetje je ob tej no-

Tovarna avtomobilov v Mariboru izdeluje kamione in avtobuse na principu kooperacije. Kamion ali avtobus sam je sestavljen iz 2500 delov. Kolektiv Tovarne avtomobilov izdeluje sam 2089 delov, v 103 naših industrijskih podjetjih pa izdelujejo 387 sestavnih delov za kamione in avtobuse Tovarne avtomobilov v Mariboru. Samo 15 delov še uvažamo. — Na takšnem načelu bi lahko organizirali proizvodnjo v številnih podjetjih. — Izgovor, da je zamotanejšje proizvede težko izdelovati v kooperaciji, ne drži, saj je izdelovanje avtomobilov nedvomno zelo zamotano delo in vendar kolektiv Tovarne avtomobilov žanje že velike delovne uspehe.

viči Oddelku predlagalo, da je smotrnejše, če devizna sredstva potrošimo za rekonstrukcijo strojev in predložijo za svojo tovarno ustrezne elaborate. Večina strojev v »Saturnusu« in tudi v nekaterih drugih tovarnah, je starih že okoli 40 let. Oddelek za ekonomsko pomoč je sporočil »Saturnusu«, da so omenjena devizna sredstva že razporejena. Istočasno pa so centralne Narodne banke obvestile podjetja embalažne industrije, naj v nekaj dneh predložijo elaborate za omenjeno avtomatsko linijo. Elaborate so predložila podjetja »Limprodukt« Novi Sad, »Limprodukt« Zagreb, »Proleter« Beograd in »Moravijac« v Požarevcu. Ti elaborati niso upoštevali načel varčevanja, saj so podjetja zahtevala za nakup naprav od 60.000 do 80.000 funt-sterlingov. Podobne naprave, ki jih je dobil lani »Saturnus« so stale 20.000 funt-sterlingov. V »Saturnusu« so namreč nekatere dele strojev sami izdelali. Nedvomno so se za tako visokimi zahtevki podjetij skrivale težnje, da bi del pridobljenih

deviz porabila za druge namene. Če nič drugega, pa podjetja niso računala, kaj lahko izdelajo sama in kaj moramo res uvoziti.

Vodstvo podjetja »Saturnus« je sklenilo, v smislu sklepov nedavnega gospodarskega posvetovanja, sklicati posvet glavnih proizvajalcev embalaže pri nas. Predstavniki proizvajalcev so na posvetovanju ugotovili, da ni bilo o trošenju teh sredstev obveščeno Združenje kovinsko-predelovalne industrije Jugoslavije kot predstavnik proizvajalcev, skratka da niso v tako pomembni stvari razpravljali vsi proizvajalci. Razen tega so ugotovili, da dosedanja zmogljivost tovarni zadošča potrebam trga. Po podatkih največjih tovarni mesnih izdelkov in predelovalcev sadja in zelenjave, je treba izdelati v naslednjem letu okoli 2400 ton embalaže. Vse tovarne pa lahko izdelajo v letu 1956 5700 ton konzervnih škatel. Samo v Saturnusu so lani izdelali 2.725.000 konzervnih škatel in 5 milijone pokrovov za stekleno embalažo. Če bi živilska industrija prvič čas naročila embalažo in bi redno dotekale surovine ter če bi v Saturnusu uvedli drugo imeno, bi lahko samo v tej tovarni izdelali letno 25 milijonov konzervnih škatel in 12 milijonov pokrovov za stekleno posodo. Iz teh podatkov je torej moč razbrati, da se sedaj lahko izdelajo naše tovarne toliko embalaže kot jo zahteva trg, potrebno bi bilo le obnoviti zastarel strojni park, redno dobavljati pločevino in živilska industrija bi morala naročiti konzervne škatle vse leto, ne pa da naročajo vsa podjetja embalaže samo v sezonskih mesecih. Obnova strojnega parka bi terjala manj deviznih sredstev, ker bi lahko izdelala domača industrija dober del naprav.

Naslednja ugotovitev posvetovanja je, da če se že naročajo stroji, je treba naročiti prvenstveno polavtomatske stroje za štiroglate konzervne škatle, kakršne zahtevajo potrošniki v tujini. To embalažo sedaj uvažamo, če bi jo izdelovali sami pa bi znatno zmanjšali naše devizne izdatke. Stroje naj bi dobila podjetja v surovinskih bazenih in sicer predvsem tista, ki že imajo zgrajene potrebne prostore.

Predstavniki podjetij so ostro grajali dodeljevanje sredstev za razširitev strojnega parka, brez predhodnih razprav s proizvajalci. Od gospodarskih organov zahtevajo, da se v bodoče dele sredstev iz kakršnekoli pomoči samo v soglasnosti s strokovnim združenjem in po predhodni razpravi z vsemi zainteresiranimi proizvajalci. Razpoložljiva devizna sredstva pa je treba predvsem izkoristiti za rekonstrukcijo starih naprav. Zato so sklenili naj zbere Združenje elaborate o potrebah podjetij. Šele na osnovi podatkov iz vseh podjetij o zmogljivosti industrije, potrebah trga, morebitni potrebni razširitvi strojnega parka in nujni obnovi zastaralih naprav, skratka na ekonomskih izračunih se je treba dokončno odločiti za kaj bi potrošili devize. Sredstva naj bi dobila predvsem tista podjetja, kjer bi se denar že v kratkem času obrestoval.

Omenjena stališča predstavnikov embalažne industrije so zelo pomembna, saj so proizvajalci o tako važni stvari razpravljali v duhu sklepov nedavnega posvetovanja o preusmeritvi našega gospodarstva. Ob tem lahko vidimo, da proizvajalci ni vseeno, kako se razdeljujejo sredstva in zakaj se trošijo, ter zahtevajo, da temeljito dodeljevanje sredstev edinole na ekonomskih izračunih. Takšna načela pri trošenju sredstev bi morala prevladovati v vsaki gospodarski panogi.

DELOVNI OBRAČUN STEKLARJEV IZ ROGAŠKE SLATINE

Izdelke smo pocenili in predlagamo znižanje izvoznih količnikov

V začetku tega meseca je bil pri nas občni zbor sindikalne družnice. Delavci smo se zbrali v okrašenih novi brusilnici. O delu sindikalne organizacije in o gospodarstvu v podjetju je poročal predsednik Konrad Zaberl. Letošnji delovni obračun vsega kolektiva je takšen, da

smo lahko na storjeno delo ponosni. Preberite in presodite tudi vi, dragi bralci.

Ko smo v podjetju sestavljali tarifni pravilnik, smo upoštevali pri tem načela socialističnega nagrajevanja »kdor prispeva večji delež podjetju in skupnosti, naj tudi več prejema«. Seveda smo zato pri nas spremenili tarifne postavke predvsem visoko kvalificiranih delavcev in vodilnih uslužbencev. Tudi nekatere norme smo morali spremeniti. Ponekod, kjer pa doslej nismo imeli norm, smo jih na novo uvedli. Odkar se normirana dela tudi v oddelku za brušenje svinčene kristala, je proizvodnja teh proizvodov znatno porasla. Sedaj so tudi ti delavci pravilneje nagrajeni. Reči moramo, da je novi tarifni pravilnik vzpodbujal delavce k večji proizvodnji in preudarnemu gospodarjenju. Tarifne postavke in tarifni pravilnik sploh pozna pri nas vsak delavec, saj smo o vseh teh stvareh razpravljali na sestankih kolektiva.

Proizvodnja je znatno narasla. Na to je vplivala večja storilnost dela in mehanizacija. Pri nas izdelujemo iz leta v leto več luksuznega stekla za izvoz. Storilnost je že tolikšna, da prodajamo blago na svetovnem trgu po enakih cenah kot proizvajalci iz ostalih držav. Ker je proizvodnja količinsko in kakovostno zelo porasla, so dozoreli pogoji za znižanje dinarskih cen izvoznih predmetov. Zato je naš kolektiv že predlagal gospodarskim organom, naj znižajo izvozne količnike. V letošnjem letu pa smo znižali cene našim izdelkom za 7 do 8 odstotkov.

Seveda smo skrbeli tudi za zaščito delavcev. Preurejene so prezačevalne naprave pri mali peči, urejena je groba brusilnica, delavci smo dobili potrebna zaščitna sredstva itd.

Uroš Pokrznik

Dr. A. Š. Delo, človek in njegov ORGANIZEM

B: — Če določeni pogoji povzročajo vedno neugodje in se potrudimo te pogoje po možnosti preprečiti, potem je malo verjetno, da bi prizadeli to odklonil. Tako mu vendar pomagamo, saj sam navadno ne vidi, odkod neugodje ali pa ga noče preprečiti. Tako so n. pr. ugotovili, da so ljudje, ki se, ne da bi sami vedeli, ne morejo privaditi delu v skupinah, če pa delajo sami, se njihova volja do dela znatno poveča.

A: — Take stvari bo seveda vsakdo razumel in tudi pravilno presojal. Vsak delavec pa bo odklonil sistem, v katerem mu bodo — drastično rečeno — merili zmogljivost vsak dan in ga spravili z ustrežno dozo pilul do polne zmogljivosti.

B: — Nisem prijatelj takih metod in vsak posameznik naj se sam odloči, če in koliko pilul bi vzel. Snovnost in duševnost pri človeku nikakor nista tako ostro ločeni, kakor to večkrat poudarjamo. Poznamo celo vrsto snovi, ki jih kri vsrka s pomočjo posebnih žlez, da povzročajo določene učinke. Našo storitveno pripravljenost na primer zelo odmerja snov, ki jo nadobistnici oddajata v kri, namreč hormon adrenalin. Teža skora popolno-

ma manjka pri spanju, podnevi pa odmerja njegova količina stopnjo naše budnosti oziroma pazljivosti. Večje množine povzročajo živahnejše gibanje, večjo podjetnost in večje veselje do dela. Velike množine povzročajo jezo, razburjenje, napadalnost. Če kakega sodelavca potipljete za njegovo častlakomnost, pritisnite nekako na njegove adrenalinske žleze in ga po ovinkih pripravite do večje storitve. Vidite torej, da je dovedni poseg v osebno svobodo v tem, da po naravi dane pogoje raziskujemo in upoštevamo.

A: — Ni mi žal, da smo načeli to temo. Občutek osebne svobode je važen pogoj storitvene pripravljenosti in jo moramo zato zelo skrbno obravnavati in upoštevati. Ze pri tako enostavni stvari, kot je nakup živil, imamo siljenje za nekaj neprijetnega, nasprotno pa smo zadovoljni, če svobodno izbiramo.

B: — Kako veliko vlogo pripisujemo storitveni pripravljenosti kot činitelju produktivnosti vidite tudi po tem, da lahko dvignemo storitveno pripravljenost s političnimi propagandnimi sredstvi. Mislim, da kdor dela prostovoljno in z veseljem, gotovo mnogo več naredi kakor tisti, ki

ga silijo in mu grozijo, ne glede na to, da imam prisilno delo za nepravilno.

A: — Tudi jaz ne mislim drugače. Prostovoljnost uspeva samo na svobodnih tleh in tam, kjer je zaupanje. Ne eno ne drugo ne raste samo po sebi in se ne da prisiliti s paragrafi. Nek slavni inženir je nekoč dejal: »Pravilno vodenje oseba je stvar sreča.«

B: — To, iz dolgoletnih izkušenj izvirajoče spoznanje so potrdili s podatki znanstvenih preiskav o pomenu notranjih pogonskih snovi. Pri tem so prišli do presenetljivih podatkov. Do sedaj nismo mnogo gledali na odnose med delavci in predstojniki. Pokazalo pa se je, da je to važen činitelj v produkciji, prav kakor plače ali delovni pogoji. Sem spada dostojno ravnanje z delavci, pozornost za njihovo delo, skrb za nje in za delovne prostore, da jim pomagamo, če kaj želijo ali predlagajo in da resno upoštevamo njihove predloge in pritožbe. Ti človeški odnosi pomenijo v zadnjem času v naprednih državah pridobitev.

A: — Omembe vredno se mi zdi, da je prav storitveno pripravljenost treba spoznati kot enega posebno važnih činiteljev v produkciji.

ALI SE FIZIOLOGIJA DELA IZPLAČA?

A: — Ali je po dosedanjih izkušnjah še upravičeno vprašanje, ki je v praksi dokaj pogosto, namreč da izsledki fizioloških raziskav ne koristijo zgolj delovnemu človeku, ampak izboljšajo tudi gospodarske razmere podjetja? Ker je vaše vprašanje navsezadnje finansiralo gospodarstvo, boste videli, da je to vprašanje razumljivo.

B: — To vprašanje sem pričakoval. Gospodarska vrednost vseh ukrepov, ki služijo dvigu storitvene pripravljenosti bo odslej toliko večja, čim manj se se v obratu do sedaj brigali za človeka in njegovo delo. Da bi lahko presodili svoje razmere, je prav, če si ogledamo ureditev dela po drugih obratih. V mnogih primerih bodo olajšave pri delu in zboljšanje povzročile večjo zmogljivost in s tem neposredno koristile obratu.

A: — V mnogih obratih imajo delovna mesta, kjer se do sedaj niso mogli izogniti čezmernim naporom in neugodnostim. Izboljšave in olajšave, ki so tukaj potrebne, delavci sicer razbremenjujejo, ne povečajo pa vedno zmogljivosti.

Ob plenarnem zasedanju Glavnega odbora Socialistične zveze Slovenije

POGONSKA SILA NAŠEGA SOCIALISTIČNEGA RAZVOJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

kar pri neposrednem delu, pri gospodarjenju in družbenim premoženjem. In tu gre tudi za številke!

GRE ZA ZAVESTNO POLITIČNO AKCIJO

Razmislimo sedaj o naslednjem vprašanju: zakaj se je predsedstvo Glavnega odbora odločilo, da postavi prav razpravo družbenega upravljanja na dnevni red plenarnega zasedanja.

Posvetovanje pri tovarišu Titu in IV. plenarnem zasedanju Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije sta jasno nakazala smer razvoja našega gospodarstva v naslednjem obdobju. Če pa hočemo doseči zelene rezultate, se moramo prav vsi do kraja zavzeti za to, da bomo te smernice tudi uresničili. Prav sleherni državljan je to dolžan in ne le tisti, ki je v katerem izmed organov upravljanja. Ko so na zasedanju govorili o tem, so dejali, da so naše neposredne naloge naslednje:

— odločna izvedba smeri, ki so jo nakazali zaključki Izvršnega komiteja, to je radikalna preusmeritev stare gospodarske politike, ki je v nasprotju z razvojem oblik delavskega in družbenega upravljanja;

— spopolnitev gospodarskega sistema (predpisov) v smislu, ki ga je razložil tovariš Kardelj, to je, da se odstranijo anomalije in luknje v sistemu razdeljevanja narodnega dohodka, da se odvzre špekulativno pehanje za dobičkom na račun dvigovanja cen, da se usmerijo in stimulirajo vsi delovni kolektivi in njihovi organi upravljanja na racionalno gospodarjenje, dvigovanje produktivnosti dela;

— zlasti pa v mobilizaciji zavestnih subjektivnih političnih sil, da bi v vseh organih družbenega upravljanja prišli do izraza socialistični smotri v razvoju naše ekonomike in družbenega življenja v celoti.

Za nas, člane Socialistične zveze, zlasti pa za sindikalne odbornike, je najvažnejše, da nam je jasno to, da gre v prvi vrsti za zavestno politično akcijo, da bi uresničili novo smer v gospodarski politiki, da v delovnih kolektivih in v komunah, zbornicah in raznih svetih ustvarjamo tako vzdušje, ki ne bo dopuščalo uveljavljanja sebičnosti lokalizma, partikularizma, šovinizma, birokratizma ali kot se vsem tem gradim stvarjem pravil. Bodimo si odkriti: če bomo popuščali takim težnjam, potem se ne smemo čuditi, če bi ob koncu naslednjega leta spet ugotovljali, hm, spet grede cene gor, spet se vse teje živi ipd. Uredbe, zakoni, to so le del tega, kar lahko napravimo in tudi tu se je treba potruditi, da bo nova smer tudi v njih uveljavljena. Sami pa že prav dobro vemo, da je ni uredbe ali zakona, ki bi bil popoln in ki bi se ga ne dalo tako ali drugače obiti. Kajpak ne bo prav nič boljše, če bi se zapčili le vanje in iskali, kje so luknje, da bi predpis obšli. Od zelenega iz-

boljšanja življenjske ravni delavcev in uslužbencev ne bi bilo dosti. Taka je ta stvar in nič drugačna.

Odgovor na zastavljeno vprašanje torej ni težaven. Predsedstvo je predlagalo plenumu, naj se pogovori o družbenem upravljanju zato, ker gre za »mobilizacijo vseh zavestnih sil«, kot je dejal tovariš Marinko, da bi uresničili tako gospodarsko politiko. Socialistična zveza pa je najbolj poklicana za to. Nič ne čakajmo, marveč se v vseh družbenih organih upravljanja lotimo stvari. Smernice naše gospodarske politike so jasne. Sedaj je treba kar zavihati rokave in pogledati, kaj se da še danes v okviru sedanjih predpisov napraviti.

RAZLOGI SO DRUGOD

Je pa morda še drug razlog. So namreč ljudje, čeprav jih je malo, ki pravijo, da smo družbeno upravljanje tako razvili, da nam škoduje, in da je ono krivo, da smo zašli v gospodarske težave. To so malodušneži in dvomljivci. Po njihovem bi morali kajpak samo nazaj. Kaj pa to pomeni za socializem, mislim, ni treba še posebej naglašati. Naša pot je le naprej, nazaj ni poti. Družbeno upravljanje je postalo meso in kri našega življenja.

V Ljubljani, na primer, že danes, ko še niti niso vsi organi komun zgrajeni, sodeluje vsak sedmi državljan v katerem izmed organov upravljanja. V takih pogojih, ko tako široka množica ljudi sodeluje v upravljanju, je skorajda onemogočena samovolja, zastruje se odgovornost operativnih voditeljev, funkcionarjev in nameščencev, zlasti pa je večja skrb za proizvodnjo, varčevanje itd. Uspehi, ki smo jih dosegli prav s tem, da smo na široko odprli vrata družbenega upravljanja, so tolikšni, da se mora ob njih razbliniti vsak dvom. Le en podatek: leta 1951, ko je delavsko upravljanje »škodilo«, je znašal narodni dohodek v državi 230.831 milijonov dinarjev, naslednje leto pa je že skoraj štirikrat večji (853.830 milijonov), l. 1953 pa celo 1.022.596 milijonov dinarjev. Nedvomno je treba upoštevati, da je začelo v tem času obratovati precej novih tovarn, mirne duše pa lahko rečemo, da so te številke tudi zrcalo delavskega upravljanja, večjega varčevanja, boljšega gospodarjenja itd. Naj zavoljo nekaterih omahljivcev podremo to veličastno stavbo? Odgovor je odveč.

Toda težave, ki nas danes tarejo, so druge. Zaradi nezasišene pritiska z Vzhoda smo morali sredi petletnega plana misliti prvenstveno na svojo varnost, graditi vojno industrijo, zaradi blokade preusmeriti proizvodnjo in se zanesti le na svoje lastne sile. Vse to se nam danes pozna, saj smo morali spriči pričilih sredstev zapostaviti razvoj lahke industrije in tudi kmetijstvo je ostalo precej ob strani. To se bo poznalo še nekaj časa, dokler teh stvari ne bomo vskladili. Z razvojem delavskega in

družbenega upravljanja pa so prišle te zadeve še bolj do izraza. Zavoljo usmeritve na bažično industrijo smo morali sredstva osredotočiti, da bi zagotovili ta sredstva, smo se morali poslužiti večkrat tudi administrativnih metod, kar pa samo po sebi seveda ni v skladu z našo usmeritvijo na družbeno upravljanje, saj pomeni vsak tak poseg krnjenje pravic upravljalcev. V tem smislu je nastalo tudi neskladje med dosedanjim gospodarsko politiko in razvojem oblik delavskega in družbenega upravljanja. Le-to samo pa ni vzrok za današnje gospodarske težave.

Sedaj pa nekaj besed s posameznih področij družbenega upravljanja, o katerih so govorili na plenarnem zasedanju. Za sedaj pa naj rečemo, da bomo o teh stvareh povedali le nekatere stvari in toplo priporočamo vsakomur, zlasti pa sindikalnim odbornikom, da preberejo poročilo tovariša Mihe Marinka na plenumu, ki je bilo v celoti objavljeno v »Ljudski pravici« dne 17. decembra, v »Slovenskem poročevalcu« dan prej.

Najprej o samoupravljanju v gospodarstvu.

ZA DRUGAČNO DELITEV DOHODKA PODJETIJ

Plenum ugotavlja, da je prišlo v večjih kolektivih, kjer ima odločilno besedo čisti proletariat, strokovni delavci, do izraza tisto, čemur pravimo šola socialistične zavesti. Na te so tudi politična vodstva usmerila svojo pozornost. V kolektivih pa, ki so jih le-ta zanemarila, kjer je velik odstotek nekvalificiranih delavcev, je seveda odločujoča vloga tehničnega vodstva in je od njihove zrelosti in zavesti odvisno, v kolikšni meri se tam uveljavlja delavsko upravljanje.

Kadar govorimo o delavskem upravljanju, ne moremo prezreti tudi objektivnih težav, na katere pri njem naletimo. Ena izmed teh je tako imenovana delitev dobička. Ta daje hrano sebičnosti, partikularizmu, ta odpira pot kapitalistični miselnosti v delovne kolektive, lov za dobičkom za vsako ceno itd. Zato so tudi sedanjí predlogi in zahteve usmerjene na to, da bi uvedli tak sistem delitve dohodka, ki bi vsakega posameznika spodbujal k čim boljšemu delu, obenem pa spodbujal ves kolektiv k takemu večanju dohodka, ki je posledica boljšega in racionalnejšega gospodarjenja, in da bi kolektiv ne imel koristi od tega, če bi zlorabljal svoj morebitni monopolni položaj in poviševal cene zato, da bi prišel do »dobička«.

Plenum je posebej opozoril na to, da vodilni uslužbenci še preveč zamotano razlagajo gospodarska vprašanja delavskemu svetu in kolektivju, zaradi česar je sklepanje o posameznih vprašanjih dostikrat le formalno. Zlasti pa meni, da še ni dovolj razširjena praksa, da bi posebne komisije delavskega sveta proučevale posamezna vprašanja podjetja, ali pa da bi n. pr. postavili komisijo, ki bi v celoti

pregledala poslovanje podjetja ter o tem poročala delavskemu svetu, seveda s predlogi, kaj naj bi storili, da bi morebitne slabe stvari popravili. S takim načinom dela bi se delavski svet nedvomno še bolj uveljavil, hkrati pa bi vodilni uslužbenci močneje občutili svojo odgovornost do delavskega sveta in kolektiva. Ali pa, zakaj naj bi ne postavili komisije, ki naj bi tako spremljala gibanje storilnosti dela, morebiti kaže sestaviti tudi vertikalno organizacijo evidenčne službe o produktivnosti pri zbornicah.

POSTAVIMO SVETE POTROŠNIKOV

Vsakomur je jasno, da potrošniški sveti ne bodo delali čudežev in da samo zavoljo njih cene ne bodo padle. Če bi se potrošniški svet zavzel le za cene, vse drugo pa pustil v nemar, bi svoje vloge ne odigral tako, kot si jo zamišljamo. Vendar je eno gotovo, čas je že, da se te stvari lotimo in da jih začnemo organizirati in ustanovljati ter da jim damo potrebno vsebino dela.

Najnujnejše je, da ustanovimo potrošniške svete pri trgovinah z živili, bodi špecerijah ali trgovinah s kmetijskimi pridelki itd. Ni bistveno, ali je potrošniški svet pri eni prodajalni ali za več skupaj, važno je, da so na področju, ki predstavlja zaokroženo celoto preskrbe prebivalstva.

Sam potrošniški svet naj bi bil voljen organ potrošnikov določene trgovine in bi imel volilno pravico tisti, ki je napravil v določenem obdobju določeno vsoto prometa ne glede na to, če prav tam blizu stanuje. Tako ne bi bilo potrebno posebno vpisovanje. Dokaz naj bi bila morda potrošniška knjižica, ali pa plačilni računi. Pri tem torej nikakor ne gre za obnavljanje nekdanjih potrošniških združenj.

S čim naj bi se potrošniški svet ukvarjal? Kontroliral bi materialno poslovanje trgovine, skrbel za kulantno poslovanje, za zalogo blaga, odločal o tem, za kaj naj se porabi dobiček (na primer za otroški vrtec, za ureditev igrišča za otroke itd.), o premijah uslužbencev, skrbel naj bi za tehnično izpopolnjevanje trgovine in končno naj bi odločil, kolikšen delež dobička naj bi vrnil potrošnikom. Zlasti pa bi skrbel za to, da bi trgovina preskrbovala svoje redne potrošnike, da bi imela čim širši krog stalnih odjemalcev, kar pa se seveda da doseči le z dobro postrežbo, veliko izbiro blaga, dobro kvaliteto blaga itd. Na ta način bi tudi preprečili pojave »potrošniške mrzlice«, ki se je dostikrat začela prav v trgovini, ko so hoteli priti do čim večjega prometa (od tega je danes odvisen namreč zaslužek uslužbencev) in so jo umetno ustvarili.

Razen tega pa je v trgovini še dosti stvari, ki bi jih bilo treba urediti. Na primer trgovska mreža je še prerediti, o čemer so govorile tudi žene na ustanovnem občnem zboru Zveze ženskih društev. So nekateri, ki se temu upirajo, češ da je dovolj

gosta in da zadošča za redno preskrbo potrošnikov. S tem bi se ustvarilo tudi bolj zdravo vzdušje konkurence. Ali pa druga stvar. Razmisli ti treba tudi o organih upravljanja pri grosističnih trgovskih podjetjih, v katere naj bi tudi potrošniški sveti delegirali svoje predstavnike. Tudi vprašanje zbornice je še odprto, saj so sedaj precej podobne celovskemu združenju in rešujejo vprašanja predvsem z vidika same trgovine in ne potrošnikov.

STANOVANJSKI SVETI SO ZAŽIVELI

Da, to lahko trdimo, saj so zlasti veliko napravili, da bi stavbe ohranili in obvarovali pred škodo. Res je pa tudi, da čut odgovornosti za povzročeno škodo še ni dovolj zaostren, saj plačajo račun, čeprav je škoda povzročil sam stanovalec. Delovali vsaj bi prav v tej smeri, da bi se vsak stanovalec čutil odgovornega za družbeno premoženje in ne da ga kvari, češ saj ni moje, saj bo plačal hišni svet, saj plačam najemnino itd.

Ob tem je še ena stvar. Premalo je teh tako imenovanih remontnih podjetij za popravilo stavb in napeljav (kanalizacija, elektrika, voda, plin). Dandanes so hišni sveti skoraj popolnoma odvisni od obrtnikov, ki jih je daleč premalo in so cene popravil nesorazmerno visoke. Zakaj se ne bi nekaj hišnih svetov (morda v okviru stanovanjske skupnosti) dogovorilo in bi zložili nekaj denarja ter ustanovili tako remontno podjetje. Seveda bi morala tudi občina nekaj prispevati. Če popravili majhno napako, prihranijo veliko denarja, ki bi ga moral dati pozneje, ko je škoda že velika. Ta pa nastane, če ni nikogar, ki bi se majhno napako popravil.

DRUŽBENO UPRAVLJANJE V KULTURNIH USTNOVAH IN PROSVETI

To področje družbenega upravljanja je zelo delikatno, saj se srečujemo tu še s precejšnjimi ostanki preteklosti. Zato naj naše politične organizacije posebej skrbno, da bi organe družbenega upravljanja usposobili za njihove naloge. Te pa niso majhne.

Vzemimo le šolske odbore. Precejšen del prosvetnih delavcev namreč meni, da je stvar prosvete le njihova stvar in analognemu temu, da naj se šolski odbori ukvarjajo le z gospodarskimi vprašanji šol. No, v tem pogledu so doslej precej napravljeni. Od tod tudi precejšen pritisk na gradnjo novih šol, toda ne iz lokalnih virov, marveč iz proračuna. Toda to je le ena plat dela šolskih odborov in družbenih organov upravljanja v prosvetni splot. Veliko bolj naj bi skrbeli za moralno, etično, družbeno in pedagoško vzgojo otrok. Tu se srečujemo z mnenji, češ kaj naj reče nekdo, ki ni prosvetni delavec, o tem, saj se ne spozna, skratka po geslu »Le čevlje sodi naj kopitar«, kot je pripomnil tovariš Marinko. Organi upravljanja naj bi skrbeli za to, da bo vzgoja prežeta z duhom socialistične morale, da bi bilo vse življenje v šoli tesno povezano z družbenim dogajanjem, da bi imela vzgoja v šoli pred seboj jasen cilj: mladega državljanca vzgajamo za uprav-

ljalca v socialističnih družbenih odnosih.

Kajpak je ob tem važna tudi kadrovska politika in plenum meni, da je napak, če v zaostale kraje pošiljamo ljudi s konservativno miselnostjo, drugi ostajajo pa v mestih. Biti bi moralo prav narobe: v take kraje naj gredo ideološko najtrdnjejši, saj so tam izpostavljeni močnejšemu vplivu konservativne okolice, ki ji ideološko šibak prosvetni delavec sam naglo podleže, trden pa lahko veliko napravi, da stre nazadnjaška nazoriranja.

Plenum je še opozoril na posolsko prosvetno in telesno vzgojo mladine ter naglasil, da bi morale vse organizacije, ki so za to poklicane, tesneje sodelovati in morda bi kazalo ustanoviti tudi posebne svete, ki bi omogočali tako sodelovanje.

MESTO PODJETJA JE V OBČINI

Ustavimo se le ob eni stvari s področja dela ljudskih odborov, o katerem je razpravljal plenum Socialistične zveze.

Sedanjim občinam so dane široke možnosti za to, da razvijajo svojo iniciativo v polni meri in da pritegnjejo čim širši krog državljanov k neposrednemu upravljanju. Plenum meni, da ni prav, da so sveti še tako ozki in da jih je včasih celo premalo, čeprav je problematika zlasti v mestih tolikšna, da je en ali dva sveta, na primer na socialno zdravstvenem področju, ne moreta obvladati. — Glede tega, glede ustroja oblastvenega in družbenega upravljanja namreč, pa bi moral veljati po mnenju plenuma enoten sistem za vsa država.

Značilno je, da ponekod podcenjujejo problematiko s področja delovnih odnosov, saj gre tudi za odnos med podjetjem in občino. Občine so se doslej dostikrat zanimale le kolikšen bo njihov delež na dobičku, niso se pa dovolj zanimale, kako gospodarijo, kako proizvajajo itd. Samo podjetje pa tudi dostikrat ni iskalo pomoči na občini, boječ se, da se ne bi »vmešavali« v njihovo delo.

Nedvomno bi močno koristil, zlasti pri razvitejših občinah, svet za delovne odnose, ki naj bi ne razpravljale le o zadevah ozko s področja delovnih odnosov, marveč naj bi organiziral tudi evidenčno službo o produktivnosti, se posebej zanimal, zakaj neko podjetje v produktivnosti tako počasi napreduje, osnovali naj bi posebne ustanove za spremljanje in izpopolnitev plačnega sistema, premiranja itd. V tem pogledu bi se morali napraviti korak naprej od golega govoričenja. Kolektivni podjetij pa bodo neposredne začetili vez z občino, saj jim bo ta tudi neposredno pomagala.

Naj ob koncu še enkrat povemo, da je poročilo tovariša Mihe Marinka in razprava na zadnjem plenarnem zasedanju Socialistične zveze Slovenije dala toliko dragocenih pobud, da bi se moral z njimi seznaniti sleherni državljan. Prav gotovo pa bi jih moral poznati sindikalni odbornik in jih posredovati tudi ostalim sindikalnim članom. Vsekakor pa je gradivo plenarnega zasedanja nepogrešljivo vsakomur, ki kakorkoli dela v kakšnem organu družbenega upravljanja. V. J.

OBZORNİK

Kdo registrira učne pogodbe?

Čeprav Uredba o vajencih (Uradni list številka 39/52) jasno določa, kako je z registracijo učnih pogodb učencev v gospodarstvu in vajencev sploh, se pogostokrat dogodi, da so te pogodbe zelo različno registrirane. Novi zakon o pristojnosti sedanjih občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ številka 34/1955) prenaša na nove občinske odbore mnoge pristojnosti. Omenimo samo nekatere:

Občinski odbori potrjujejo in vpisujejo učne pogodbe v vpisnik (člen 5 in 18); sprejemajo naznanitev in pritožbo na arbitražo, če nastane spor, ker se je razdrla učna pogodba (čl. 19, odstavek 3);

skrbijo za vajence, ki so ostali brez učnega mesta, ker je prenehalo obratovati podjetje, pri katerem so se učili (čl. 20, odstavek 1); ustanavljajo komisije za razvrstitve odvisnih vajencev v druga podjetja (čl. 31, odstavek 1) itd.

V soglasnosti vseh zainteresiranih republiknih državnih sekretariatus in družbenih organov ter gospodarskih zbornic so izdala enotna navodila za vsa ta opravila, obvezna za vse občine in gospodarstva, ki imajo vajence. To navodilo objavljamo, da bodo z njim seznanjeni odborniki naših organizacij zaradi njihovega aktivnega sodelovanja pri vseh teh opravilih, kakor tudi, da bodo člani sindikatov zanje vedeli in se bodo znali po njih ravnanje, če se njihovi otroci uče kakršnegakoli poklica. Preberimo torej, kaj pravijo omenjena navodila:

Vse učne pogodbe za vajence v gospodarstvu potrjujejo in vpisujejo v knjigo učnih pogodb

pristojni občinski ljudski odbori tistega področja, kjer je vajenec v uku. Za to delo pooblastijo občinski ljudski odbori osebo, ki je odgovorna za posle s področja dela in delovnih razmerij (posredovanje dela, izdaja delovnih knjižic itd.).

Učno pogodbo je treba sestaviti v petih enakih izvodih, podpiseta pa jo obe pogodbeni stranki. Po en izvod učne pogodbe dobita pogodbeni stranki, vajenska šola in pristojna zbornica, peti izvod pa ostane na občini kot priloga k vpisniku učnih pogodb.

Če je prekinjeno učno razmerje, mora direktor podjetja ali zasebni delodajalec (v smislu 19. člena Uredbe o vajencih) v roku treh dni naznaniti pristojnemu občinskemu odboru dan in vzrok prenehanja učenja. Če se je razdrla učna pogodba, je to treba dokazati s pisnim izjavo druge stranke. Občinski ljudski odbor bo vpisal podatke, da se je pogodba razdrila, v vpisnik učnih pogodb ter o tem obvestil pristojno zbornico in vajensko šolo. Če pa nastane zaradi prekinitve učenja spor, ker se ena stranka ne strinja, da se razdere učna pogodba, bo občinski ljudski odbor, ko za to izve, sporočil strankama, da se v osmih dneh zgledita obe stranki pri občinski arbitraži, ki je pristojna za reševanje sporov in ki bo o sporu dokončno sklepala.

Občinska arbitraža mora biti sestavljena v vseh občinah (v smislu 9. člena Uredbe o postopku pri odpovedi delovnega razmerja (Ur. list FLRJ št. 20/52). Svet občinske arbitraže sestavljajo po en član občinskega sindikalnega sveta, gospodarske organizacije, ki je dala od-

poved, in občinskega ljudskega odbora. Občinski sindikalni svet naj ljudskemu odboru občine čimprej pošlje spisek imen oseb, ki bodo po sklepu občine sodelovali v tej arbitraži.

Če podjetje preneha z delom in vajenec ne najde sam odgovarjajočega učnega mesta, ga je občinski ljudski odbor dolžan napotiti v uk v ustrezno podjetje na področju občine. Če to ni mogoče storiti iz upravičenih razlogov, obvesti občina o tem okrajni ljudski odbor, da omogoči vajencu nadaljevanje učenja v drugem kraju. V primeru pa, da tudi na ta način ni mogoče dobiti ustreznega mesta, je OLO dolžan o tem obvestiti republikni organ, pristojen za gospodarstvo. Seveda pa je v vseh primerih potrebna privolitev vajenca, oziroma staršev ali skrbnika.

Glede vseh ostalih problemov vajencev in njihovega učenja je treba upoštevati določila Uredbe o vajencih in druge predpise, ki so s tem v zvezi.

Po dosedanjí praksi so potrjevale pogodbe za vajence v obrti okrajne obrtne zbornice in jih tudi evidentirale. Za vajence gostinske in trgovske stroke pa je te posle opravljalo tajništvo za gospodarstvo OLO (MLO). Zaradi sedanjih pristojnosti občin in zmanjšanja stroškov ob potovanjih na okrajni ljudski odbor je obvezno, da v bodoče potrjujejo in registrirajo vse učne pogodbe samo občinski ljudski odbori. Zbornice bodo lahko tudi vnaprej vodile svojo evidenco o vajencih, saj bodo dobivale obvezno po en izvod učnih pogodb. Seveda pa bo zelo koristno, če tudi občinski sindikalni sveti večkrat ugotavljajo, koliko vajencev se uči na področju občine, in proučujejo, v katerih podjetjih in občinah bi lahko vzeli v uk še več vajencev. Vsi vemo, da nam dobrih strokovnih delavcev še vsepovsod primanjkuje. S tem je glede evidence vajencev uveljavljeno enotno stališče in pristojne občine bodo odlej tudi neposredno odgovorne za zakonito izpolnjevanje sklenjenih učnih pogodb.

Pogostokrat mislimo, da so samo mojstri in

strokovne šole odgovorni za vzgojo vajencev. To je samo del resnice. Za vzgojo strokovnega narščaja smo odgovorni vsi. Zato bo prav, da gospodarske zbornice in združenja, sindikalne podružnice in občinski sindikalni sveti, skratka vsi, ki smo zainteresirani, da imamo dovolj strokovnih delavcev, skrbimo za dobro strokovno vzgojo vajencev ter da bodo vedno in povsod z vajenci pravilno ravnali. Le tako se bodo lahko vajenci izučili določene poklica in naše gospodarstvo bo pridobilo potrebne strokovne moči.

Določene kategorije uslužbencev so glede plačila za nadurno delo izenačene z delavci

Marsikatera gospodarska organizacija ima po sedanjih predpisih težave glede plačila nadurnega dela uslužbencev in operativnih poslih. V mnogih podjetjih sploh ni moč organizirati nadurnega dela delavcev brez nadurnega dela določenih uslužbencev. Isto velja za trgovska podjetja zlasti pri inventurah. Po odloku o pogojih za obratovanje nadurnega dela pred ugotovitvijo dobička (Ur. l. FLRJ 15/55) se namreč plače uslužbencev za nadurno delo ali za delo ob državnih in narodnih praznikih ne morejo zaračunati v lastno ceno (pred obdajanjem).

Da se te pomankljivosti vsaj v najnujnejših primerih odpravijo, je Zvezni izvršni svet izdal odlok o dopolnitvi omenjenega odloka. Po tem dopolnitvi se kot delavci v smislu odloka štejejo tudi naslednje osebe:

1. osebe s strokovno usposobnostjo uslužbenca (inženirji in tehniki), ki v proizvodnem procesu in pri opravljanju storitev neposredno upravljajo večje stroje, naprave in avtomate;
2. izvršilni osebe v gospodarskih organizacijah rečnega in pomorskega prometa, kakor tudi značnega prometa in cestnega prometa ter osebe na ladajah podjetij pomorskega gospodarstva;
3. osebe, ki imajo v luških in skladišnih podjetjih neposredno opravka z blagom v skladiščih in na ladajah, kakor so skladiščniki, uslužbenci, ki štejejo blago, nadzorniki pri razkladanju in nakladanju in drugi;
4. osebe v trgovskih podjetjih in trgovinah, ki so z odločbo svojega pristojnega organa določeni, da opravijo redni popis inventurnega stanja, oziroma opravljajo inventurni popis po odredbi državnih organov (finančne inspekcije, tržne inspekcije in podobno);
5. projektanti (inženirji in tehniki), laboranti, kopisti in risarji, ki so zaposleni v samostojnih projektivnih organizacijah in v projektiivnih birojih gospodarskih organizacij, in sicer za nadurno delo pri projektiranju.

Predpisi tega novega odloka se uporabljajo od dneva, ko se je začel uporabljati tarifni pravilnik gospodarske organizacije za leto 1955.

PRED 35 LETI

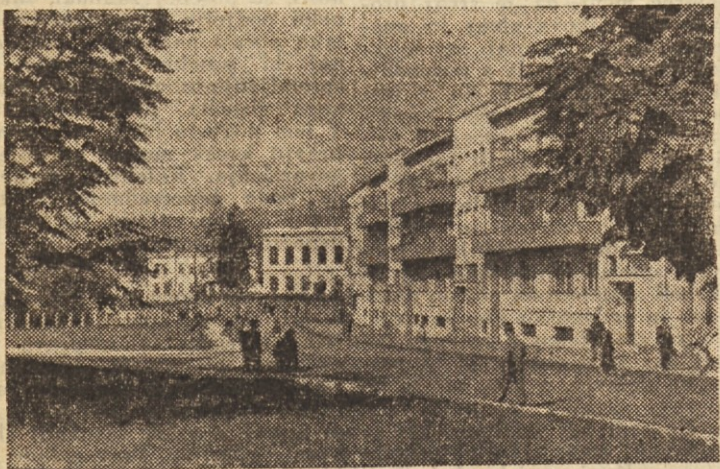
V zgodovini delavskih stavk v stari Jugoslaviji zavzemajo posebno mesto stavke bosensko-hercegovskih rudarjev decembra 1920. leta. Le-te so, prvič, pokazale veliko pripravljenost delavskega razreda, da se takoj v prvih letih po končani vojni odločno zoperstavi vladajoči buržoaziji, in, drugič, pa tudi nezrelost takratnega vodstva, da pravilno oceni moč revolucije in popelje delavski razred z njegovim zaveznikom — malim kmetom v borbo za osvoboditev oblasti. Delavski razred je takrat stal sam iz oči v oči z buržoazijo, ki se je ob koncu leta 1920 in v začetku leta 1921 že zasidrila in prešla z »Obznano« in zakonom o zaščiti države v odločen protinapad. Zaradi tega je bilo tudi množično stavkovno gibanje te dobe zatrto, kljub velikemu revolucionarnemu poletu delavskega razreda in drugim ugodnim pogojem za oborožen odpor.

Tudi v Tuzli so jesenski dnevi mrzli in megla je tudi v teh krajih neprijeten vsakodnevni pojav. Ulice so blatne, naselja okrog mesta naravnost tonejo v njem. Tam, kjer je pa le količkaj gramoza in trdne podlage, je nekoliko bolje...

Toda življenje teče nemoteno dalje. Prave spremembe človek niti ne doživi na teh jesenskih tuzlanskih ulicah. Tudi tam daleč zunaj, v predmestju, kjer se pričeta Nova in Stara Kreka, kjer rudarska vasica Husanj dremlje v gosti megli, ni na oko nobene spremembe. Vendar se te decembrske dni tod okrog, v tem prebogatem tuzlanskem bazenu, dogaja nekaj posebnega.

Letošnji december je že tretjič po osvoboditvi mesec rudarjev Tuzle in vseh rudnikov Bosne in Hercegovine. V delovnem tekmovanju se spominjajo vstaje pred 35 leti.

V srednjeveški šolski dvorani se je zbralo nad 200 dijakov

Pogled na mesto Tuzlo

tuzlanske gimnazije. Ob ravnateljstvu gimnazije je Tunjo Miljanović, stari rudar v pokoju, in ob njem Juraj Kerošević. 70 letni Tunjo je gledal mlade poslušalce in se vživel vanje, kakor da bi pripovedoval svojim sinovom. Gledal jih je in misli na 1919. leto, ko sta z Jurajem v jamah rudnika Moluhe trgala lignit in ga pošiljala na beli dan.

»E, dragi moji. Takrat je bilo težko. Zasluzili smo tako malo, da smo komaj živeli. Ni bilo denarja za sladkarije, še za kruh ga je zmanjkovalo. In spominjam se, da smo 19. leta prenehali kopati. Kaj, Juraj, hudo je bilo takrat, ali ne?«

Pogledal je svojega takratnega pomočnika in vzdelo se mu je, kakor da sta nekje globoko pod zemljo 1919. leta in da premljujeta o težkem položaju vrtalcev temnega podzemlja.

»Ali si že slišal, da so pripeljali rudarje iz Slovenije? Kaj misliš, kako bo z nami?«

Nekateri delavski zastopniki, seveda buržoazni, so zvalili Slovence z velikimi obljubami, da bodo v Kreki dobro zaslužili. Komaj so se odtrgali od domačih krajev — Trbovelj, Zagorja, Hrastnika in drugod. Vendar so bile obljube mamljive in pričakovano življenje mnogo boljše kot pa tamkajšnje trdo, neusmiljeno.

Prišli so v Kreko takrat, ko so njihovi tovariši — bosenski rudarji štrajkali. Na prvem shodu so se pomešali med bosenske rudarje in na govorniškem odru se je pojavil Slovenec Zelezničar. Jasno in glasno je zavpil: »Tovariši! Slovenci smo z vami! Nismo prišli zato, da bi vas izdali. Z vami smo do zadnjega!«

V pozdrav in priznanje mu je bil šopek cvetja, ki je priletel na oder.

Tunja je pripovedoval domače, počasi in povsem razločno. Mladi

obrazji pa so strmeli vanj in doživljali 1919. leto.

Leto kasneje položaj delavskega razreda ni bil prav nič boljši, da celo poslabšal se je. Cene življenjskih potrebščin so močno poskočile, plače pa so ostale iste. Cene so se še naprej dvigale. Pogajanja Zveze rudarskih delavcev Jugoslavije, v kateri so bili organizirani takrat rudarji, z delodajalci za povišanje mezd niso uspela. Rudarjem ni ostala druga izbira, kot da prično stavkati. 21. decembra 1920. ob 14. uri se je začela velika stavka rudarjev Bosne in Hercegovine. Stavkali so v Kreki, Zenici, Brezi, Kaknju, Mostarju, Banja Luki in Lešnjanih.

»Bila sva lačna.« je nadaljeval Tunja. »Za zajtrk sva imela samo grenko črno kavo. Premog se nama je zdel še trši kakor druge dni. Roke so mi zastajale in bolele so me. Juraj pa se je vlačil po rovu kot megla in komajda

Takratna vlada je ponujala samo drobtinice. Rudarji jih niso hoteli sprejeti. 22. decembra so prenehali kopati tudi v drugih rudnikih Bosne in Hercegovine. Disciplinirano so pričeli s stavko in bili prepričani, da bodo dosegli, kar zahtevajo. Sindikalne organizacije so poskrbele, da so nekateri rudarji zaščitili jame pred poplavi in požari.

Rudarji so drugi dan stavke odšli v Sarajevo na pogajanja. Takratni predsednik pokrajinskega odbora Sržkić pa jim je dejal, da ima vlada dovolj strojnica za zaščito svojih pravic in da bo komunistične poslance, ki vodijo delavce, polovila. Tisk je na vse kriplje napadal stavko. Toda vse vpitje ni nič zaleгло.

Takrat je v Jugoslaviji stavkalo nad 18.000 rudarjev. Seveda se je to poznalo v gospodarstvu. Vesničeva vlada v Beogradu je

s seboj tudi topove. Odpor rudarjev je bil zelo kratek. Prosto-voljci in žandarji so se vrgli na že itak bedne hiše in stanovanja rudarjev. Razbijali so pohištvo, pretepali rudarje, njihove žene in otroke ter jih nad 500 aretirali. En rudar je bil ubit v borbi, 6 pa jih je umrlo kasneje. Zdravniki so ugotovili v zaporu 35 primerov polomljenih rebrov.

Tako, vidite, dragi mladi prijatelji, prav tako je bilo! Bil sem ujet z ostalimi rudarji in po dolgih zasliševanjih, pretepanju in sramotnih sem prišel pred sodišče. Le-to me je obsodilo na smrt z obešenjem. Že iz zgodovine veste, da je kmalu za tem prišla »Obznana«, vse delavske organizacije so bile prepovedane, voditelji zaprti, delavski tisk je bil prepovedan in arhivi zaplenjeni. 7 dnevna stavka — husinjska vstaja — je bila zatrta.

*U čast 35 godinjenic
Husinjske bune s ciljem kople
dugariške podrane svim rudarima
Slovenije*
Juro Kerošević

hotela na vsak način zaščititi interese kapitalistov. Zato je izdala uredbu o militarizaciji rudarskih delavcev. S tem je izzvala nov val nerazpoloženja v vrstah stavkajočih in vseh naprednih ljudi v državi.

Ze prve dni stavke so v Kaknju aretirali najbolj znane delavce in zaprli Delavski dom. V Brezi so aretirali kakih 30 delavcev, pa tudi v Mostarju, Banja Luki in drugod so zapirali rudarje.

Največje nasilje pa so doživeli rudarji Kreke. Tu je okrožni načelnik Grudić skušal izgnati priseljene rudarje.

»Ali si lahko mislite, kako je bilo to hudo?« — je vprašal 200 dijakov rudar Juraj. »Mrz je bil in sneg. Zvedeli smo, da bodo okrog 330 rudarjev z družinami vred izgnali iz Kreke. To so bili predvsem slovenski rudarji, ki so prišli v Tuzlo 1919. leta. Stanovali so v rudniških hišah.

Rudarji na Husinji in Lipnici smo se takoj znašli. Vedeli smo, da je to močan udarec za naše tovariše in še predno so prišli žandarji, smo te rudarje in njihove družine preselili v vasi, tja, kjer smo sami prebivali. Vedeli smo, da če branimo naše tovariše, branimo tudi pravico do stavke. Kar samo od sebe je prišlo do oboroženega upora. Žandarji so se razlezi po vaseh in iskali tiste, ki bi jih morali izseliti. Ljudi po vaseh je ta nečlovečnost prevzela. Začeli so skrivati »zaznamovance«.

Prišlo je do oboroženega upora. Začeli smo se zbirati v Husi-

O husinjski vstaji je bilo napisanih veliko pesmi. Različni tuji in domači časopisi so napadali več let po husinjski vstaji jugoslovanski reakcionarni režim in dajali za vzgled rudarje Kreke in drugih bosenskih rudnikov. Še preden je bil Juraj Kerošević pomiloščen na 20-letno robijo, je Branko Djukić napisal balado o husinjskem rudarju Juraju Keroševiću. Del balade pravi:

»Da li vrijedi sudijama još jednom reći
Da nije kriv.
I kriknut' kao lud. U pomoć možda zvati,
Kada zna dobro da ne može poreći
Da je kriv.
Kriv što je živ.
Što je radnik.
Spreman za dobro svoje klase i život žrtvovati.«

da poslušati doživljaja udeležence te stavke je bilo zanje novo doživetje.

»Se prav dobro se spominjam, čeprav sem bil takrat precej mlad,« je začel pripovedovati Juraj Kerošević, »kako smo soglasno odobrvali sklep Zveze rudarskih delavcev Jugoslavije, da stavkamo toliko časa, dokler nam ne povišajo plače.«

Govoril je stoje. Z velikimi, močnimi rokami je še poudarjal svoje besede. V srednjeveški dvorani tuzlanske gimnazije pa je bilo tiho, da bi slišali pasti iglo.

Nekaj časa je bilo v dvorani vse tiho. Nato pa je neki dijak vprašal, kako se je Juraj izvlekel iz objema smrti in če je res on

Tovariš Moša Pijade v razgovoru z Juro Keroševićem in Tunjom Miljanovićem, preživela udeleženca »Husinjske vstaje«, ki sta bila odlikovana z Redom bratstva in edinstva, oziroma Redom zasluge za narod III. stopnje

ubil žandarja. Juraj pa mu je povedal, da ni važno, če je bil to on. Če tega ne bi storil on, bi to napravil katerikoli rudar. »In, čeprav nisem ubil žandarja, so me obsodili. Kasneje so morali pod pritiskom javnega mnenja in tiska spremeniti smrtno obsodbo na 20 letno robijo. V Zenici sem presedel 17 in pol leta. Bili so to hudi časi in srečen sem, da vam jih ne bo treba preživljati.«

Grobna tišina je bila po njegovih besedah. In šele, ko je Juraj spet sedel za mizo in sklonil glavo k mizi, kakor da mu je hudo, je dvorano zdramil klic: »Živel Juraj, živel Tunja!« Djaki so vstali in stoje dolgo časa pozdravljali njiju in vse, ki so preživeli to vstajo.

Otroci iz 1920. leta so danes že odrasli ljudje. To so možje in žene s 40 in več leti. Danes oni pripovedujejo, kakšna krivica se je godila njihovim očetom in materam, starejšim bratom in sestram. Tedanji deček Božo Kovačević še prav dobro spominja, ko so mu

26. decembra žandarji ubili očeta. »Husinjo so hoteli spremeniti v kup ruševin, jo zravnati z zemljo. Vojska je obkolila vas in topovi so bili po naših kočah. Kri rudarjev je tekla po zmrznjenih zimskih tleh, a moj oče Blaž je bil mrtev.«

Koliko tedanjih otrok je tedaj doživelo husinjsko vstajo in globoko v svoja srca so vrezali žalostne spomine. Živi pa še tudi Tunjo Miljanović. Imel je 10 otrok. Trije so padli v NOB in njegov Peter je narodni heroj. Žive še Juraj Kerošević, Božo Mandić, Mišo Kilinčanin, Božo Peranović, Ivan Marjanović in od Slovencev Peter Snek, Josip Hribar, Anton Urankar, Martin Meh, Ivan Mehle, Anton Zorko in mnogi drugi. Dogodki takratnih dni so še danes živi in dokler bosta stali Husinja in Kreka, dokler bodo v bosanskih hribih kopali premog, dotlej bo živel spomin na hude in težke dni, spomin na »husinjsko vstajo«.

Silvo Matelič

ARMADA SENE

JOSEPH KESSEL

Osebnost je, kot kaže, zelo dobro držal. V svojem uradu je ustanovil pomožno postojanko. Polagoma, v meri kot so druge padale, je ta postajala vse važnejša. Lemasque je nadomestil in podvojil ljudi, ki so izginili. Izkazal se je urnega, energičnega in zmornega. Bojnim se pa njegovih živcev. Vrnil sem se pravočasno.

Zelezničarji mi svetujejo, naj se ne zadržujem pri arhitektu. Je preveč poznan kot gaullist. Mesto je majhno.

Prespal sem pri arhitektu. Obiskal me je vodja oddelka. Zelezničar. Bivši sekretar sindikata. Zelo rdeč. Odlični organizator. Preizkušeni značaj. Gestapo hoče uničiti odbor. Udari desetkrat mimo, a enajstič zadene v živo. Odkrili so naše postojanke v Lyonu, Marsellu, Toulousi, v Savoiji. Odnegli so tri oddajne postaje. Ne vemo še, kaj se godi v severnem predelu, a v južnem je hudo. Mojega pomočnika, majhnega uradnika na prijavnem uradu, jezljivega in neutrudnega, so postavili pred naglo sodišče in takoj ustrelili. Mojo tajnico so odpeljali na Poljsko. Felixa so aretirali.

Lemasque se je, kot kaže, zelo dobro držal. V svojem uradu je ustanovil pomožno postojanko. Polagoma, v meri kot so druge padale, je ta postajala vse važnejša. Lemasque je nadomestil in podvojil ljudi, ki so izginili. Izkazal se je urnega, energičnega in zmornega. Bojnim se pa njegovih živcev. Vrnil sem se pravočasno.

Zelezničarji mi svetujejo, naj se ne zadržujem pri arhitektu. Je preveč poznan kot gaullist. Mesto je majhno.

Sedaj je moj gostitelj baron V... In moje stanovanje lep grad v slogu Ludovika XIII. Posestvo obsega park, gozd, ribnik, razsežna in bogata polja. Ni si mogoče misliti varnejšega in prijetnejšega zatočišča. Lahko bom v miru obnovil zveze in delal načrte. Baron mi nudi vso pomoč. Svojska osebnost je. Nos ima dolg, polt ožgano od sonca in vetra, oči majhne in trde. Ima hkrati nekaj od volka in lisice na sebi. Ljubi samo svojo zemljo in lov. Bivši konjeniški častnik, seveda. Njegova žena in otroci žive v stalnem strahu. Edino bitje, ki ima kaj vpliva nanj, je njegova starejša sestra, samica, ki nikoli ne sleče javalne obleke. Baron V... je bil zaprežen sovražnik Republike. Pred vojno je iz svojih najemnikov, slug in lovskih poganjačev sestavil četo, oboroženo z lovskimi puškami in pištolami. Namenjena je bila, da v slučaju rojalistične vstaje z naskokom zavzame sedež sodne pokrajinske vlade. Ta odlično organizirana, odlično izvežbana četa še vedno obstaja. Napadla pa bo Nemce. Orožja ne primanjkuje. Na baronovem ozemlju ga Angleži večkrat spuščajo s padali. Ne pripada nobeni odporiški organizaciji, pomaga pa vsem. Ko gredo žena in otroci spat, odjašeta s sestro, da počakata letala, ki s padali odmečejo blago.

Temu fevdalcu me je zaupal vodja oddelka, sekretar sindikata. Podražil sem barona V... češ, da je v zvezi z revolucionarjem. Rekel mi je: »Gospod, ljubeša mi je rdeča Francija, kot Francija, ki zarjva.«

JEAN-FRANCOIS JE PRINESEL VESTI

O FELIXU

Felixa sta aretirala na cesti dva moža, ki sta brezbržno govorela francoski, a bila sta gestapovska agenta. Zasliševali so ga brez prehudega pretepanja. Ker ni hotel povedati svoje identitete, so ga trije gestapovci peljali sredi noči na njegov dom. Njegova žena in sinček, ki nista ničesar vedela o skrivnem delovanju Felixa, nista delala težav. Vsa preplašena sta, takoj

priznala, kdo je. Nemški agentje so ga tepli pred ženo in otrokom, dokler se ni onesvestil. Potem so se lotili preiskovanja in raztolki vse, kar je bilo v sobi. Felix je prišel k sebi in se je poskušil dvigniti. Spet so ga pobili. Nadaljevali so s pregledovanjem. Felix se je znova zavedel. Tokrat se ni ganil. Bil je dovolj hladnokrven, da si je dobro opomogel, potem pa je naenkrat skočil k oknu, odrinil oknice in skočil na cesto. Soba je bila v prvem nadstropju. Zvil si je gležnja, a je kljub temu tekel. Mimo je privozila francoska obhodna straža na kolesih. Felix je naredniku povedal resnico. Peljali so ga k nemu naših. Drugi dan je bil Felix v neki naši kliniki. Naslednji dan v drugi, tretji dan spet v drugi. Sele tam je Gestapo izgubil njegovo sled. Felixa

ima lahek mavčni ovoj. Kmalu bo dober. Prosil me je, naj mu dam novo delo. Svoje žene in sina ne bo mogel več videti do konca vojne. Misli, da je žena besna nanj.

»Učitelj iz Lyona je izbral nedeljo in prebil dve noči v vlaku, da mi je prinesel pošto. Ta trenutek spi, da se malo odpočije, preden gre spet na vlak. Tako je nedohranjen, da v razredu večkrat pozabi osnovne pojme tistega, kar poučuje. Otrok pa si ne upa klicati k tabli. Noge jih več ne nosijo. Sesedajo se od lakote.«

Vaški duhovnik je prišel brat mašo v grad. Vse dni in noči hodi okrog po kmetijah. »Ti,« pravi nekemu kmetu, »ti imaš prostor, da boš skrli tri ljudi, ki nečajo v Nemčijo.« Drugemu reče: »Ti moraš preživiti dva,« in tako dalje. Pozna sredstva vsakega izmed njih in ima velik vpliv. Ubogajo ga. Javili so ga Nemcem, francoska oblast ga je pa opozorila na to. »Moram hitei,« pravi, »preden grem v ječo jih moram tri sto namestiti.« To je sedaj neke vrste šport: tekma s časom.

Ko sem odpotoval, je bilo na prisilnem delu v Nemčiji nekaj tisoč upornikov. Danes jih je na desetisoče. Mnogo jih je raztresenih po deželi. Mnogo jih je pa zbežalo v hribe, v hosto. Savojski makiji, cevnski makiji, makiji Centralnega govarja, pirenejski makiji. Treba jih je hraniti, jih uvrstiti v vojsko, jih v danih možnostih oskrbeti z orožjem in municijo. Nova, težka naloga za odpor.

VEČ RAZUMEVANJA

Zagorske Svobode ne morejo povečati svoje dejavnosti, ker nimajo za to primernih prostorov — Dom kulture bo dograjen šele v prihodnjih letih

Najpečje oviro za razvoj amaterske prosvetne dejavnosti predstavljata pomanjkanje prostorov. V Sloveniji bi lahko skoraj na prste prešteli društva, ki imajo vsaj kolikor toliko urejene prostore, medtem ko nimamo niti enega Doma kulture, ki bi ustrezal sodobnim potrebam izobraževanja in dejavnosti prosvetnih društev. Zgodovina prosvetnih društev nam kaže, da so se vsa delavska prosvetna društva že od osekih početkov borila s precejšnjimi materialnimi težavami, da so bila potrebna desetletja trdega dela, da so bili vidni uspehi njihovih prizadevanj. Prav zato imajo društva, ki delujejo v krajih z bogato prosvetno tradicijo, v krajih, kjer je močno razvita industrija, dosti ugodnejše pogoje kot pa društva v manjših industrijskih središčih in na vasi.

V Sloveniji pa imamo žal tudi nekaj krajev, za katere lahko trdimo, da so se izneverili svetlim tradicijam. Naslednicama enega izmed najbolj revolucionarnih delavskih prosvetnih društev, zagorske »Vesne«, zagorskima Svobodama, ni z rožami poslano. Obe zagorski Svobodi si že od svoje ustanovitve prizadevata, da bi našli za svoje sekcije primerne prostore. Žal pa njihova prizadevanja niso naletela na polno razumevanje pri odločujočih organih.

Svoboda I. ima za vse svoje sekcije na razpolago le majhno sobico, v kateri se lahko člani nemoteno sestajajo. Tudi Topliška Svoboda ima za vaje petih sekcij na razpolago le nekdanjo pivsko sobo, ki pa je za vse te potrebe občutno premajhna. Knjižnica ima na svojih policah skoro 10.000 knjig, prostor pa, kjer posluje, je tako majhen, da lahko knjižničarka naenkrat postreže le petim ali šestim izposojalcem. Tako je knjižničarki onemogočeno, da bi se z bralci pomenila o dobrih knjigah, jim nasetovala, kaj naj boro in na katera mesta v knjigi naj bodo posebno pozorni. Šele ob takšnem delu lahko knjižnica polno zaživi. Najbrž bi bilo primernejše, da bi bilo čitalnico, ki je sicer še ohranila staro ime, preuredili in v njej namestili knjižnico. To bi bilo osekakor boljše zato, ker za knjižnico ni mogoče dobiti primernejših prostorov. Razumljivo je, da ob takšnih pogojih društva ne morejo uspešneje delovati, da prav to odbija marsikoga, ki bi rad sodeloval v društvenih sekcijah. Zavedamo se, da je v Zagorju, kakor tudi v vsakem industrijskem središču, ki se gospodarsko razvija, občutno pomanjkanje prostorov in stanovanj. Toda eno samo stanovanje v tej stiski ne predstavlja nobene rešitve. Z dvema ali

tremi sobami pa bi bilo društvo že močno pomagano.

Nič čudnega ni, če so na obeh občinskih zborih zagorskih Svobod člani razpravljali o združitvi obeh društev. V debati so navajali različne vzroke, ki govorijo za združitve. Najpogosteje pa so omenjali, da bi v tistih dveh borbah sobah, ki jih ima topliška Svoboda, oči skupaj lažje delali. Vsi pa so bili mnenja, da je to le zasilni izhod iz zagate. Oba občna zbora sta ugotovila, da je treba pospešeno graditi Dom kulture, v

katerem bodo Svobode lahko razvile svojo dejavnost.

Ker pa Dom kulture v naslednjem letu po vsej verjetnosti še ne bo dograjen, je nujno potrebno, da občinski ljudski odbor uvidi potrebo društev po primernejših prostorih in da pokaže za te potrebe več razumevanja kot pa ga je pokazal doslej. To razumevanje se zlasti pričakujemo od Zagorjanov, kjer je delovanje »Vesne«, ki je bila od monarhističnega režima v bivši Jugoslaviji razpuščena, še zelo živo in ker smo prepričani, da je njeno delo zapustilo v srcih tamkajšnjih prebivalcev zelo močne sledove.

Vim

SVOBODA V KANIŽARICI DELA POD TEŽKIMI POGOJI

Zaorali so v ledino

Svoboda v Kanižarici se bori s težavami. Zaorala je ledino, kajti pred ustanovitvijo društva je prosvetno življenje v Kanižarici le žiotarilo.

Svoboda je organizirala 4 proslave važnejših praznikov, 5 predavanj in si uredila knjižnico. Zaenkrat razpolaga knjižnica s skromno zalogo knjig, toda društvo se zaveda njene važnosti in zato potroši ves razpoložljiv denar za nakup novih knjig. Dramatska skupina je pričela z vajami; člani igralske družine so sklenili, da bodo s svojimi predstavami gostovali tudi na drugih odrih v Beli Krajini.

Ob letošnji proslavi Dneva rudarjev je društvo organiziralo športno tekmovalje belokranjskih delovnih kolektivov, ki se ga je udeležilo osem ekip z 91 člani. Praznik so proslavili z otovoritvijo igrišča za odbojko in balinanje.

Uspešno delo Svobode pa za vira pomanjkanje prostorov, kajti njihova doraonica je pravzaprav srednjevelika soba, oder pa tako majhen, da je na njem le z naj-

pečje težavo mogoče uprizarjati najmanj zahtevna dela.

Kanižarski rudarji tudi pred temi težavami ne klonejo. Upravičeno pa pričakujejo pomoč, da bodo lahko s svojimi uspehi stopili v korak z ostalimi Svobodami, ki ne delujejo v tako težkih pogojih. Na to pomoč so že zlasti upravičeni, ker delujejo v zibelki partizanstva — v Beli Krajini.

Z NAŠEGA FILMSKEGA PLATNA

»RDEČE IN ČRNO«

Slovenci si kot majhen narod le zelo redkokdaj lahko privoščimo razkošje — ki pa pri velikih narodih ni razkošje, temveč potreba — namreč, da čez desetletje ali dve ponovno nastisemo kako knjigo, zakaj pri nas ena izdaja ponavadi zadošča potrebam vsaj dveh generacij. Redki so prevodi, ki smo jih ponovno izdali in med temi nekaj,

ki bi jih lahko našli na prste ene roke; po nekaj več kot dvajsetih letih se je ponovno pojavila v izložbah ena najlepših lep-slovnih umetnin, kar jih je dalo človeštvo — Stendhalov roman »Rdeče in črno«. Ne nameravamo sedaj pisati recenzije, ker smo prihod knjige že pošteno zamudili, sicer pa tudi delo ne potrebuje »razglašene slave«, ker je ker je bilo skoraj takoj razprodano, brž ko se je pojavilo. Stvar pa je v tem, da sedaj vrtijo na platnih naših kinematografskih dvoran filmsko predelavo tega romana. Film »Rdeče in črno« so napovedali s precejšnjo reklamo in ga je naša filmska publika že nestrpno pričakovala: nekaj zaradi popularnosti literarne predelave, nekaj pa tudi zaradi vedno močnejše priljubljenosti francoskega filmskega zvezdnika Gerarda Philipa (ki je nadarjen igralec kljub »razglašeni slavi«). Naše razočaranje pa je kar dvojno! Predumem je film daleč, zelo daleč od romana; drugo razočaranje pa je povprečna igra glavnega igralca, kar pa seveda ni tako neprijetno kot prvo. Nekaj besed le o prvi sodbi, ki jo najlaže in najbolj otipljivo podpremo s primerjavo romana in filma.

osebljena energija, ki se sistematično vzgaja v hinarstvu. Toda ko ga ustavi zločin, stopi samemu sebi zvest na morišče z zadnjim, najjasnejšim spoznanjem svojega življenja: o puhlosti, popolni pokvarjenosti in odvratnosti sodobne francoske družbe. Teško bi našli pronicljivejšo študijo človeške duše v tako neusmiljeni nagoti, kot jo je razgalil Stendhal!

Ob mogočini izklesanosti Stendhalove umetnine človek resnično podvomi v moč in zmogljivost filmske umetnosti. Toda ustvarjalci filma »Rdeče in črno« niso izpolnili niti najbolj nedolžnih pričakovanj. Izbrali so najlažjo in najbolj preprosto pot. Pustili so v nemar vse, kar je Stendhal povedal o ljudeh takratne družbe in izrgali iz dela golo, enostavno zgodbico. Stendhalove mogočne freske so odstranili vse okolje in ozadje, vso plastiko barve in gibanja življenja in iz polnokrvnega Sorrela naredili smešno in klavrno karikaturu, junaka dveh ženskih spalnic in romantično osladne običajne filmske storijske Črtali so vse, kar je Stendhal zlasti in predumem hotel povedati (drž, da bi bilo to poustvariti v filmu vražje težko!) ter so iz dela povzeli le golo, dobesedno ljubenzsko zgodbico. (Od vsega Juliana Napoleoneva boja so ostale le »ljub-kot-patetične« načelne izjave na začetku in koncu filma.) Pri tem pa so pozabili — kar je podčrtal Stendhal trdo in prepričljivo, kot nič pred njim in le redko kateri umetnik za njim — da namreč junaki čive v nekem okolju, iz katerega črpajo spoznanja, okolju, ki jim vzbuja čustva in stremeljenja, da so njihovim mislim in čustvom potrebni živi ljudje iz žive družbe in živega časa in da ne zadoščajo le zgodovinsko verni kostumi, dekoracija, površne krilatice in seveda ženske spalnice!...

Kljub imenu velikega umetnika, ki se pomotoma blesti pod naslovom, je film »Rdeče in črno« navaden proizvod filmske industrije, ki ji je prvi cilj komercialni uspeh. Stendhal je le dobra reklama in jasno — Gerard Philip tudi. Naši distributerji (prosluli Croatia-film) pa so šli v svojem komercialnem pojmovanju tako Stendhala kot filmske umetnosti še dalje od francoskih producentov — človek bi dejal, da so že tako rekoč nestranni. Film so namreč kramarsko ravnodušno prerezali na pol in ga vrtijo v naših kinematografih v dveh delih. Čeprav niso tega storili niti rroducenti, kljub temu, da se film vleče vroko običajne dolžine. Ve-Ta

PABERKI

Občni zbor Topliške Svobode. Pred nekaj dnevi je imela Svoboda Topliška II iz Zagorja letni občni zbor. V tem letu so društvene sekcije (rudarska godba, moški in ženski pevski zbor, igralska družina) pripravile približno 40 prireditelj in sodelovale na 60 akademijah, odkritjih spominskih plošč in spomenikov padlim borcem. Za to delo je občinski odbor SZDL društvo nagradil s diplomom in denarno nagrado. Nagrada je bila izročena na slovesnem način na večer pred Dnevom republike.

Na zboru so člani sprejeli načrt dela za prihodnjo sezono in sklenili še ta mesec organizirati izobraževalno dejavnost. Najprej bodo pripravili razna predavanja in tečaja.

Slovenski izseljenski koledar

lepo novoletno darilo za svojece v tujini

Sredi novembra je izšel Slovenski izseljenski koledar za leto 1956, ki ga že tretje leto izdaja Slovenska izseljenska matica za slovenske izseljence po svetu. Izseljenski koledar, kakor tudi ilustrirani mesečnik »Rodna gruda« sta si v treh letih pridobila široko naročniko in bralce v Združenih državah Amerike, v Južni Ameriki, v Afriki, Avstraliji ter v mnogih evropskih državah.

Tudi ta letnik izseljenskega koledarja je uredil književnik Tone Seliskar. Obsega 288 strani in je bogato opremljen s 178 fotografijami iz domovine, kakor tudi iz krajev, kjer žive naši rojaki. Domači avtorji so prispevali članki o političnem, gospodarskem in kulturnem življenju v Sloveniji in Jugoslaviji, v nekateri polovici koledarja pa so objavljene prispevki rojakov — izseljencev samih. Tako postaja Slovenski izseljenski koledar iz leta v leto zbornik dragoceniših zgodovinskih zapisov iz življenja in dejavnosti slovenskih izseljencev po vsem svetu.

Naslovno stran, ki predstavlja na lep in modri podlagi živobarven zemljevid Slovenije, je okusno opremljen slikar Janez Trpin. Cena koledarja je 500 dinarjev. Naročila sprejema Slovenska izseljenska matica, Linhartova, Cankarjeva 5/1, ki ga tudi

odpošilja na željene naslove, dobite ga pa tudi v knjigarnah.

Slovenski izseljenski koledar pripravljamo zlasti onim ki imajo svojece in prijatelje v tujini, da jim ga pošljejo kot lepo novoletno darilo. M. S.

Z OBČNEGA ZBORA SVOBODE V ŠTORAH

Izobrazba in pomoč vasi

Tovariš Ivan Regent — prvi častni član Svobode v Štorah

Rednega letnega občnega zbora v Štorah se je udeležil tudi predsednik Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije, tov. Ivan Regent.

Iz poročila predsednika Svobode Jožeta Majerla je bilo razvidno, da so v pretekli sezoni uspešno delovale izobraževalna sekcija, ženski in moški pevski zbor, godbena, dramska, kino in šahovska sekcija, knjižnica in recitacijski krožek. Društvo je doseglo v tej sezoni nekaj pomembnih uspehov: obnovili so knjižnico, jo prestavili v nove, primernejše prostore in jo povečali za 700 novih knjig; izobraževalna sekcija je priredila 9 predavanj: O Indiji in Burmi, O razvoju človeka, Ali so živa bitja na tujih planetih, Zanimivosti Londona, Starši in vzgoja otrok, Delavec — njegov poklic in razpoloženje pri

delu, O glasbi, Vtisi iz Danske, Gospodarski kriminal; predavanjem je prisostvovalo 574 poslušalcev. Najlepše uspehe je dosegel ženski pevski zbor, ki je imel v tem razdobju 13 nastopov; moški pevski zbor je trikrat nastopil doma in uspešno gostoval po industrijskih središčih v Bosni in Hercegovini. Dramska sekcija je uprizorila opereto »Pri Belem konjčku« in dramo F. Kozaka »Vida Granlova«.

Manj razveseljive uspehe pa je dosegla godbena sekcija, ki ji ni uspelo utrditi discipline pri svojih članih. Graje vredno je tudi premajhno zanimanje in pomoč delovnih kolektivov in nekaterih družbenih organizacij za delo Svobode. Izjema je le delovni kolektiv železarne Štore, ki je vedno po svojih močeh podprl društvo, ki je v tem letu v svoje

vrste vključilo 149 novih članov, tako da je v Svobodo vpisanih 577 članov.

Po prebranih poročilih je tovariš Jože Mravlje sporočil, da proglasi tovariša Ivana Regenta za prvega častnega člana Svobode. Po sprejemu diplome je tovariš Ivan Regent v svojem govoru med drugim poudaril, da dosegajo Svobode vse lepše uspehe. Posebno je porasla raven njihovih uprizoritev, ki se že v marsičem približujejo ravni uprizoritev poklicnih umetniških skupin. Obširneje je spregovoril o potrebi vzgoje delavcev in o pomoči, ki jo morajo nuditi društva Svobode vaškim prosvetnim društvom.

Okrog 20 diskutantov je v razpravi opozorilo občni zbor na nalogo društva in slabosti, ki jih morajo odpraviti, da bodo ob letu lahko poročali še o večjih uspehih.

venskemu mnogo pripomožko k nadaljnjemu, pri nas komaj začetemu, svojemu delu in k izmenemu glasbenemu ustvarjanju. Toda Slavenski se s tem še ni zadovoljil. Posvetil se je proučevanju glasbene folklorne vse naših narodov: hrvatskega, srbskega, slovenskega, bosenskega, črnogorskega in makedonskega. Trudil se je, da bi ustvaril v naši glasbi enoten tip jugoslovanske glasbe, kar mu je tudi uspelo. Njegov pot je šla se dalje. Z vsim vsem se je zagrizel v študij glasbenih elementov ostalih balkanskih narodov: Albancev, Bolgarov, Grkov, Rumunov, Judov, Turkov itd. ter skušal tako najti tip balkanske glasbe. V tem je zvesto sledil svojim vzornikom Beli Bartoku in Zoltanu Kodalyju ter dosegel s svojimi stvaritvami, ki predstavljajo danes visok nivo glasbene glasbe, največje uspehe. Toda njegovo proučevanje balkanske tonske gmote je šlo še mnogo dalje. Poglobljal se je v fizikalne principe akustike, si nabavil najmodernejše aparate, s katerimi je proučeval tonsko vibracijo našega narodnega melosa, ukvarjal se je tudi z astronomijo in bil član upravnega odbora društva astronomov. Proučeval je odnositve med pojavi v astronomiji in fizikalno akustično gmoto, pisal o tem članke in predavanja. Čeprav ni tmeel splošnih šol, je vendar bil moč ogromne znanja, ki si ga je pridobil s trdim učenjem. Znal je mnogo jezikov in pisal o njih, ki mu je bil v veliko oporo pri proučevanju balkanske, odnosno azijske folklorne. Kadarkoli smo ga obiskovali na domu, smo imeli vtis, da smo prišli v skrivnostno delavnico. Iz ogromne biblioteke in najrazličnejših jezikov, nas je spoznaval s stvarmi, o katerih nisimo niti od daleč slutili, da bi imele kaj skupnega z glasbo. Ob najmodernejših aparatih za akustiko nam je predaval najesaktnejše tonske učinke in to vedno ob duhovitem pripovedovanju združenim z najduhovitejšimi pripodobami, ki mu jih nikoli ni primanjkovalo. Če nas je pri njem našel doma v Svetovarski ulici zatekta jasna naša, nas je povabil na balkon svojega stanovanja, kjer nas je z vseh likov daljnogledom seznanjal z mirjem in njegovim vplivom na glasbo. Njegovo delovno sobo so napolnjevali narodne vezetnice, narodni instrumenti, narodna keramika itd. —

res pravi polnokrvni Balkanec, prav takšen kot njegova glasba.

Napisal je vrsto glasbenih del, od enostavnih harmonizacij ljudskih napevov do velikih simfoničnih in oratorijskih stvaritev. Posuševal se je s sodobne kompozicijske tehnike in sodobnih izraznih sredstev ter podčrtaval ritmične, melodične in tonalne posebnosti glasbe jugoslovanskih in balkanskih narodov. V svojem glasbenem izražanju je ostal od vseh svojih početkov do svoje smrti zvest in dosleden v priznavanju osnovnih principov estetike sodobnega glasbenega nacionalizma. Te svoje principe je razširil od svojega rodnega Medimurja tja na ves Balkan, tako da ga smelo lahko imenujemo »balkanski kompozist«. Kot tak je napisal vrsto zborovskih skladb, od katerih najzanimivejša je »Kamenar«, pesem, ki mu je bila od vseh najbolj pri srcu in ki si jo je sam izbral za poslednje slovo, ter »Molitva dobrim očedam«; dalje vrsto godalnih kvartetov, sonat za violino, klavir in orgle; violinski koncert; simfonična dela: Jugoslovanska suita, Nokturno, Simfonični epos, kjer opisuje herojsko narodnosobodilnega boja itd. Dve njegovi najobsežnejši deli: Balkanofonija in Simfonija Orienta (Religiofonija) pa predstavljata višek njegovih stvaritev v jugoslovanski glasbi sploh.

Po prirodi dober, odkrit in dobrodušen je govoril vedno ono, kar je mislil. Nič čudnega, če je kdaj prišel na svet, njegov glas, kar pa je njegova blaga nava kaj kmalu izgladila. Bil je skromen in preskromen. Zato ni čudno, da je delil usodo onih umetnikov, ki dobijo priznanje tedaj, ko je prepozno.

Smrt Josipa Slavenskega pomeni za nas težko izgubo. Se posebno nam je drag njegov spomin, če se spomnimo njegove težke življenjske poti in njegovega delavskega porekla, na katerega je bil zelo ponosen, saj je vedno prištevale, zapustil tudi »Internacionalno« v čudovito lepi harmonizaciji.

Bil je velik duh, ki je postavil temelje jugoslovanski glasbeni umetnosti in ki je štirideset let neumorno delal in služil domovini ter opljal naše narode s čisto jugoslovansko glasbo.

JOSIP SLAVENSKI

veliki umetnik-skladatelj-delavec

2. november 1955. Bila je že trda noč, ko se je na beograjskem popoliškem oglašila pesem »Voda zvirna iz kamena«. To je bil poslednji pozdrav Josipu Slavenskiemu, velikemu skladatelju in delavcu.

Josip Slavenski, rojen 11. maja 1896 v meščinskem mestecu Čukovec, je bil sin revnih delavskih staršev, ki so ga dali učiti pekarske obrti. Prav tako kot Gorki, se je začel sam izobraževati, kajti bil je preprost delavec — pekarski pomočnik. Pri delu se je večkrat zatopil v študij pri listanju partitur tako, da je marsikatera peč kralja šla po zru, kakor nam je to večkrat sam pripovedoval. Varaždinski glasbeni krogi, predesem znani hrvaški skladatelj Ante Stohr, so postali nanj pozorni in so ga leta 1913 poslali na budimpeštanski glasbeni konservatorij. Svetovnoznani skladatelj in profesorji Zoltan Kodaly, Helmsberger in Bela Bartok, pri katerih se je šolal, so spoznali izredni glasbeni talent ter ga usmerili v glasbeno folkloro, o kateri je Slavenski ostal zvest do svojega zadnjega dela. Po prvi svetovni vojni se je vpisal na mojstrsko šolo praškega konservatorija, kjer mu je kompozicijo predavala znameniti češki skladatelj Vítěslav Novak. Po končanem študiju v Pragi se je napotil še v Pariz, kjer je v stikih s svetovnimi skladateljskimi veličanmi: Igorjem Stravinskim, Milhaudom, Honeggerjem in drugimi poglobil svoje glasbeno znanje. Potem se je vrnil v domovino, da izvrši svoje poslanstvo.

boval še dolgo, dolgo. Pri enem izmed zadnjih najhujših srečanj se je v šali pohvalil, da je minilo že pet let, ko ni bil niti prehlajen. Toda sam še ni vedel, da gloje njegovo na zunanje jekleno telo bolezen, ki se razodeva v vsej svoji strahoti šele takrat, ko ni več nobene pomoči.

Teško je opisati ogromno delo, ki ga je kot skladatelj in javen kulturni delavec izvršil v svojem življenju. Že takoj po končanem študiju je leta 1922 kot biskup udarila v naše vrste vest, da je Slavenski s svojim mladostnim glasbenim delom prodal na mednarodnem glasbenem festivalu za sodobno glasbo v Donaueschingu. Tu je vzbudil pozornost vsega takratnega glasbenega sveta in kot prvi Jugoslovanc prebil pot naši glasbi v inozemstvo. Od takrat je neumorno sodeloval z najvidnejšimi svetovnimi glasbenimi avtoritetami, jih spoznaval z našo glasbo in tako vse svoje življenje odpiral naši glasbi pot v svet ter navduševal tudi nas vse, da bi mu sledili. Takoj po njegovem velikem uspehu v Donaueschingu so inozemski založniki začeli kot prvemu Jugoslovancu zalagati in izdajati njegova dela. Ker so spoznali, da je to svojevrstna glasba, iz katere diha novo življenje, prepripano z bogatim melosom in ritmično jugoslovanskih narodov.

V tem tisti umetniška moč Slavenskega. Svoja mlada odnosa otroška leta je preživel v rojstnem kraju Medimurju, ki slovi po bogati glasbeni folklori. Njegova draga mati mu je stalno prepevala ljudske popevke, kot nam je sam pripovedoval, tako da se mu je v meso in kri vsecala ljudska pesem rodnega kraja in odtisnila pečat vsem njegovim poznejšim stvaritvam. Srečen slučaj, da je pri svojem začetnem študiju, takrat padel vplivu najvidnejših skladateljev Zoltana Kodalyja in Bartoka, ki sta svojo glasbo snavala na narodnem melosu, s sodobnimi kompozicijskimi izraznimi sredstvi. To dejstvo je Sla-

bil je kratek čas glasbeni učitelj zagrebškemu Glasbenemu zavodu. Nadaljnja pot ga je vodila v Beograd, kjer je poučeval najprej na drugi mladi gimnaziji, nato na glasbeni šoli »Stevan Mokranjac« in končno kot profesor na beograjski akademiji za glasbo. Bil je krepke narave in prebrani mošič, da bo smrti kljuboval.

OB SPREJEMU NOVIH ČLANOV V OZN ZMAGA UNIVERZALNOSTI

Sprejem 16 novih članov v OZN zbuja upanje, da bodo tudi v bodoče zmagovali v tej največji in najpomembnejši mednarodni organizaciji načela aktivne in miroljubne koeksistence.

Zadnje dni letošnjega zasedanja je Generalna skupščina sprejela izredno pomemben sklep — odprla je vrata Združenim narodov šestnajstim državam, ki so prošle za sprejem: Albaniji, Jordanu, Irski, Portugalski, Madžarski, Italiji, Avstriji, Romuniji, Bolgariji, Finski, Ceylonu, Nepalju, Libiji, Kambodži, Laosu in Španiji. Danes imajo Združeni narodi 76 članov.

Sprejem šestnajstih novih držav je Organizacijo združenih narodov močno približal univerzalnosti. Poslej bo lahko še bolj učinkovito obravnavala mednarodne zadeve in povečala svoj ugled ter veljavo. Obenem pa je ta sklep odprl nove vidike pozitivnemu mednarodnemu razvoju.

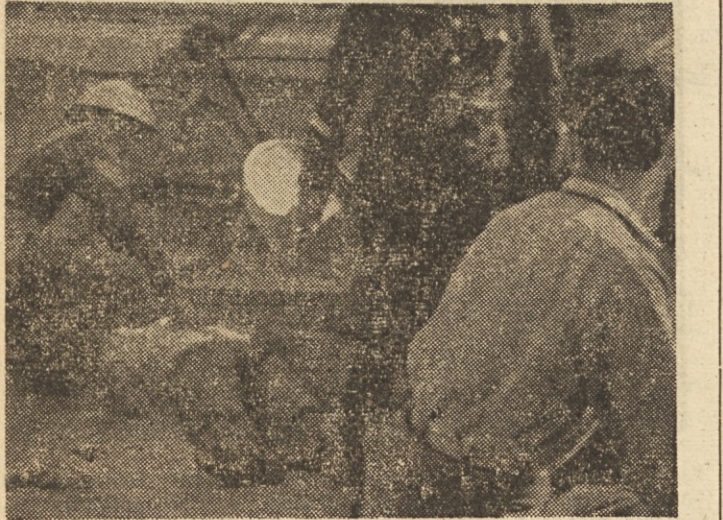
Vključitev novih članov je v marsičem spremenila sedanje razmerje sil v OZN. Evropska in azijsko-afriška skupina sta pridobili precej no-

vih glasov. Latinskoameriška premoča, na katero so se opirale Združene ameriške države, se je zmanjšala. Nobena velesila ne more več zbrati večine, ki bi podprla njene nazore. Blokovske meje se rušijo. Blokovske interese zamenjujejo interese vsepobnega mirnega sodelovanja. Organizacija Združenih narodov je danes močnejša kot kdajkoli poprej.

Uspeh pa še ni popoln. Pred vrati OZN sta zaradi nepopolnosti formoskega diktatorja ostali Ljudska republika Mongolija in Japonska. Pa tudi vprašanja kitajskega zastopništva še ni rešeno. V zrak, ki je nastalo po sprejemu šestnajstih držav,

pa bodo Združeni narodi laže rešili tudi ta vprašanja. Predvsem bo treba v najkrajšem času omogočiti resničnim predstavnikom kitajskega ljudstva, da zasedejo svoje mesto v skupnosti narodov in preprečijo zastopnikom formoskega diktatorja, da bi še nadalje — s podporo ameriških prijateljev — ovrli konstruktivna prizadevanja Organizacije združenih narodov.

Sprejem novih članov je največji uspeh letošnjega zasedanja Generalne skupščine OZN. Ta uspeh je dokaz moči majhnih in srednjih držav, ki so prisilile velike, da so poiskale kompromis in odpre vrata Združenim narodov. Obenem pa nam ta uspeh zbuja upanje, da bodo tudi v prihodnje zmagovali v tej največji in najpomembnejši mednarodni organizaciji načela mirnega sožitja, sodelovanja med narodi in državami.

Angleško nasilje na Cipru. Kolonialni vojaki so pretepli ciprskega študenta

PRIPRAVE ZA VOLITVE JAPONSKEGA ZGORNJEGA DOMA

Volilna gesla komunistov

Prihodnji pomlad bodo na Japonskem volitve v Zgornji dom parlamenta. Stranke se na volitve že pripravljajo. Posebno aktivni so socialisti, ki so se pred nedavnim združili in ustanovili enotno stranko. Pa tudi desničarske sile (liberalna in demokratska stranka, ki sta se združili takoj po združitvi socialistov), že pripravljajo kandidate in volilna gesla.

K strankam, ki se na volitve že pripravljajo, moramo priložiti tudi japonsko komunistično partijo. Iz Tokia poročajo, da je komunistična partija pred dnevi objavila svojo volilno izjavo in spisek prve skupine kandidatov.

Japonska komunistična partija je bila takoj po vojni precej močna. Leta 1949 pa je začela nazadovati. Konservativna desnica jo je s pomočjo Američanov, ki so bili tamkaj kot okupatorji, skoraj popolnoma razbila. K njenemu propadanju so pripomogli tudi notranja trenja, ki so jih povzročili ukazi iz Moskve, s katerimi se mnogi komunisti niso strinjali.

V zadnjih letih pa so se japonski komunisti nekoliko okrepili. Morebiti je k temu prispeval tudi nov veter, ki je zavel iz Moskve. Postali so bolj japonski, bolj se zanimajo za japonske probleme, za probleme japonskega proletariata, toda velikega, odločilnega koraka naprej še niso napravili. V njihovem programu bi uredili odnose najdemo stara gesla, še se premalo

Stranke se že živahno pripravljajo, čeprav bodo volitve šele prihodnje pomlad. — Po združitvi socialistov so se združili tudi desničarji. — Japonski komunisti so postali bolj japonski in zato so se nekoliko okrepili.

zavzemajo za interese japonskega proletariata in preveč poudarjajo zunanjepolitična gesla o sodelovanju s Sovjetsko zvezo in Kitajsko ter o boju proti ameriškem imperializmu.

V volilni izjavi, ki jo je pred nedavnim objavili, trde japonski komunisti, da sta se liberalna in demokratska stranka združili zato, ker vlada demokratske stranke ni več mogla brez podpore liberalcev izvajati politike, ki so jo zantevali domači in tuji reacionarji, in ker vlada ni mogla zavreti demokratskega razvoja. Nadalje pravijo, da se je Japonska znašla pred odločitvijo: ali še nadalje slediti ameriški politiki, ponovno ozivljati militarizem in pripravljati agresivno atomsko vojno v Aziji, ali združiti vse napredne sile, spremiti Japonsko v miroljubno in demokratsko državo ter izbojevati neodvisnost.

Volilna gesla japonskih komunistov so naslednja: »Obnoviti diplomatske odnose s Kitajsko in Sovjetsko zvezo! Nasprotujte vojnemu bazam in atomskemu orožju! Odklonite izdajalski sporazum v San Francisku! Preprečite proizvodnjo nuklearnega orožja in uporabo atomskih ter vodikovih bomb! Nasprotujte spremembi

Ustave! Borite se za boljše življenje delavcev in kmetov! Preprečite izgradnjo vojnega gospodarstva, izgrajujte napredno narodno gospodarstvo miru! Nasprotujte kolonializem in reacionarni kontroli kulture! Razvijajte prijateljstvo in enotnost z azijskimi in afriškimi narodi! Združite vse napredne sile!»

Rezultati spomladanskih volitev nam bodo povedali, če so japonski komunisti pravilno ocenili položaj in če so njihova volilna gesla zainteresirala japonski proletariata.

ANGLESKA LABORISTIČNA STRANKA JE DOBILA NOVEGA PREDSEDNIKA

Gaitskell naslednik Attleeja

Od novega predsednika pričakujejo, da bo uredil razmere v laboristični stranki in prilagodil njen program potrebam sedanosti ter tako »pomladil« anglo socialistično gibanje.

Preteklo sredo so na sestanku parlamentarne skupine angleške laboristične stranke sporečili izid volitve novega predsednika stranke. Gaitskell je dobil 157 glasov. Bevan 70 in Morrison 40. Gaitskell, ki je takoj sprejel predsedniško dolžnost, je torej dobil 47 glasov več kot Bevan in Morrison skupaj.

Hugh Gaitskell, novi vodja angleških laboristov ima komaj 49 let. Laboristični poslanec v Spodnjem domu je postal šele 1945. leta. Toda hitro je napredoval. Že leta 1946 je postal minister za gorivo in električno energijo v laboristični vladi. Leta 1950 je postal finančni minister. Vsa zadnja leta je veljal za najuglednejšega gospodarskega strokovnjaka laboristične stranke. Zadnje mesece je bil blagajnik stranke.

Gaitskell je najmlajši šef opozicije v vsej zgodovini angleškega parlamenta. Hkrati je tudi edini vodja laboristov, ki je pri izvolitvi za predsednika imel tako močno podporo.

Izid predsedniških volitev pa je nekoga zelo presenetilo. To je Herbert Morrison, dolgoletni namestnik predsednika laboristične stranke in laboristični desničar, ki je dolgo želel, da bi postal predsednik. Želja so mu ni izpolnila. V sredo je razočaran odločil dolžnost namestnika predsednika in zapustil sestane laboristične parlamentarne skupine. Bevan, vodja levega krila, pa je na sestanku ostal in novemu predsedniku obljubil lojalnost.

O Gaitskellu govore kot o človeku, ki bo prinesel v stranko »novega duha«.

Francoska racija v Medini pri Casablanci

PRVI UKREPI MAROŠKE VLADE

PROTI FEVDALIZMU V MAROKU

Maroška vlada je v nedeljo, 18. decembra, objavila dekret o upravnih razdelitvi Maroka na petnajst pokrajin in imenovala prefekte teh pokrajin. S tem dekretom je vlada ukinita dosedanje neomejene pravice maroških plemenskih poglavarjev in postavila temelje nove državne ureditve.

Vse maroške nacionalne stranke pozdravljajo ta ukrep kot »značilno prekinitev s fevdalizmom«. Obenem se je okrepilo gibanje za agrarno reformo. Vlada pripravlja tudi popolno amnestijo vseh političnih zapornikov.

Ob koncu januarja naj bi se začela v Parizu pogajanja o ureditvi odnosov med Marokom in Francijo. Prevladuje mnenje, da bodo pogajanja dolga in zamorna. Maroške nacionalne stranke zahtevajo popolno neodvisnost, francoske vlada pa govori o nekakšni delni neodvisnosti.

Medtem ko je maroška vlada, v kateri so voditelji nacionalnih strank, začela izvajati napredne reforme in ko se obe zainteresirani strani pripravljata na pogajanja, s katerimi bi uredili odnose med Marokom in Francijo, pa v Maroku

še vedno divjajo boji in tudi atentati in veliko manj. Vse kaže, da se Maroko ne bo pomiril, dokler ne bo popolnoma neodvisen in dokler ne bo maroško ljudstvo samo upravljalo svojo domovino ter preprečilo delovanje sovražnikom maroške neodvisnosti.

Poulični boji v Severni Afriki

NOVA ZAROTA

Iz Argentine poročajo, da je policija odkrila v mestu La Plata peronistično zaroto. Baje so zarotniki hoteli povzročiti nered. Policija je aretirala več ljudi.

OB ROBU DOGODKOV

ZAHODNONEMŠKI SINDIKATI NA KRIZPOTJU

Nevarno popuščanje

Na kongres Mednarodne konfederacije krščanskih sindikatov (MKKS), ki se je začel v ponedeljek, 12. decembra, so prisli tudi predstavniki nemških klerikalnih sindikatov. Predsednik MKKS jih je navdušeno sprejel. Med drugim je dejal: »Sprejemamo vas z velikim veseljem. Vi veste, da lahko računamo na našo diskretno in pošteno podporo, polno razumevanja.«

Imenu »Nemškega sindikalnega gibanja« je 30. oktobra letos ustanovila skupina »neodgovornih fanatikov« kakor pravi Predsedstvo Zveze nemških sindikatov (DGB). Dan poprej je ta skupina poslala Predsedstvu DGB ultimatum za zahtevo, naj prizna krščanskemu krilu v Zvezi sindikatov, da računata na podporo kakih 10 odstotkov članov DGB, enakopraven položaj v vseh vodstvenih enostavah in v sindikalni založniški dejavnosti in v sindikalnih šolah ter položaj samostojne organizacije v okviru Zveze sindikatov. To bi moralo Predsedstvo storiti do 5. novembra, toda Ewen, vodja

te skupine ni hotel čakati, čeprav je sam določil rok. Morebiti je uvidel, da je Predsedstvo pripravljeno popuščati in s tem prokrižati njegove načrte. Naletel pa je tudi na močno opozicijo v klerikalnih vrstah in v vodstvu krščanskega sindikalnega krila. Zato je pobegnil in že 30. oktobra ustanovil svojo razbijalsko organizacijo.

Zanimivo je, da so se skoro vsi voditelji krščanskega krila izrekli za enotnost. Ewen ima okrog sebe le majhno skupino, ki bi bila nepomembna, če je ne bi podpirali nekateri krogi v tujini.

Pokazala se je velika neenotnost v klerikalnem taboru. Za razbibi je se je zavzela skrajna reakcija, ki je povezana z Vatikanom. Ta skupina, ki jo podpira tudi Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje pozicije in svoj vpliv v sindikalnem gibanju z ustanovitvijo posebnega krščanskega sindikata. To bi po njihovem mišljenju — omogočilo, da bi dobili enakopraven položaj pri pogajanjih z delodajalci, pa tudi v tovarniških odborih in drugih mešanih organih. Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov, želi utrditi svoje poz